

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
III kadencja

Prezes Rady Ministrów
RM 10-174-00

Druk nr 2646
Warszawa, 16 lutego 2001 r.

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku.

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

**- o kredycie konsumenckim oraz o zmianie niektórych
ustaw,**

co do którego Rada Ministrów zadeklarowała, że ma na celu
dostosowanie polskiego ustawodawstwa do prawa Unii Europejskiej.

Jednocześnie, zgodnie z wymogami art.31 ust. 3b Regulaminu Sejmu, przekazuję, przetłumaczone na język polski, teksty przepisów Unii Europejskiej, do których ma być dostosowane prawo polskie.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Prezes Rady Ministrów.

Z wyrazami szacunku

(-) Jerzy Buzek

Projekt

Ustawa
z dnia .....

o kredycie konsumenckim oraz o zmianie niektórych ustaw.

Art. 1. Ustawa reguluje zasady i tryb zawierania umów o kredyt konsumencki, zasady ochrony konsumenta, który zawarł umowę o kredyt konsumencki oraz obowiązki przedsiębiorcy, który udzielił kredytu konsumenckiego.

Art. 2. 1. Przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę, na mocy której przedsiębiorca w zakresie swojej działalności, zwany dalej „kredytodawcą” udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi kredytu w jakiegokolwiek postaci.

2. Za umowę o kredyt konsumencki uważa się szczególności:

- 1) umowę pożyczki,
- 2) umowę kredytu w rozumieniu przepisów prawa bankowego,
- 3) umowę o odroczeniu konsumentowi terminu spełnienia świadczenia,
- 4) umowę, na mocy której świadczenie konsumenta ma zostać spełnione później niż świadczenie kredytodawcy,
- 5) umowę, na mocy której kredytodawca obowiązany jest do zaciągnięcia zobowiązania wobec osoby trzeciej, a konsument do zwrotu kredytodawcy spełnionego świadczenia.

3. Konsumentem jest osoba fizyczna, która zawiera umowę z przedsiębiorcą w celu bezpośrednio nie związanym z działalnością gospodarczą.

Art. 3. 1. Ustawy nie stosuje się do umów o kredyt konsumencki:

- 1) o wysokości mniejszej niż 500 zł i większej niż 80 000 zł albo równowartości tych kwot w innej walucie niż waluta polska,
  - 2) na mocy których termin spłaty kredytu nie przekracza trzech miesięcy,
  - 3) na mocy których konsument nie jest zobowiązany do zapłaty oprocentowania ani innych kosztów związanych z udzieleniem lub spłatą kredytu konsumenckiego
- chyba że kredyt konsumencki przeznaczony na nabycie rzeczy ruchomej ma zostać spłacony w ratach, a rzecz została wydana konsumentowi przed całkowitą spłatą kredytu.

2. Ustawy nie stosuje się także do umów o kredyt konsumencki:

- 1) w postaci nie przewidzianego w umowie, utrzymującego się za zgodą kredytodawcy przez okres co najmniej trzech miesięcy ujemnego salda, z wyjątkiem art. 6, 9 i 10,
- 2) dotyczących odpłatnego korzystania z rzeczy lub praw, jeżeli umowa nie przewiduje przejścia własności rzeczy lub praw na konsumenta,
- 3) przeznaczonych na nabycie nieruchomości lub prawa użytkowania wieczystego, budowę, odbudowę, rozbudowę, nadbudowę, przebudowę, remont budynku lub lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość,
- 4) w postaci przesunięcia terminu płatności w zamian za świadczenie niepieniężne, którego przedmiotem jest stałe lub sukcesywne dostarczanie energii elektrycznej, ciepła, paliw gazowych, wody, odprowadzenia nieczystości, wywóz śmieci lub

świadczenie innych usług, jeżeli konsument zobowiązany jest do zapłaty za spełnione świadczenie w ustalonych odstępach czasu w trakcie trwania umowy.

Art. 4. 1. Umowa o kredyt konsumencki powinna być zawarta na piśmie, chyba że odrębne przepisy przewidują inną szczególną formę. Kredytodawca zobowiązany jest wręczyć konsumentowi umowę przy jej zawarciu.

2. Umowa powinna zawierać następujące dane:

- 1) imię, nazwisko konsumenta i jego adres oraz imię, nazwisko (nazwę) i adres (siedzibę) kredytodawcy, a gdy kredytodawcą jest osoba prawna, także określenie organu, który zarejestrował działalność kredytodawcy, i numer rejestru, pod którym kredytodawca został wpisany,
- 2) wysokość kredytu,
- 3) sposób i terminy spłaty kredytu,
- 4) oprocentowanie i warunki jego zmiany,
- 5) rodzaj zabezpieczenia, jeżeli umowa je przewiduje, oraz koszt jego ustanowienia,
- 6) rodzaj ubezpieczenia, jeżeli obowiązek ubezpieczenia wynika z umowy, oraz jego koszt,
- 7) inne koszty, do których poniesienia zobowiązany jest konsument, z zastrzeżeniem ust. 3,
- 8) łączną kwotę wszystkich należności, do których zapłaty zobowiązany jest konsument,
- 9) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania,
- 10) informację o uprawnieniu i skutkach przedterminowej spłaty kredytu przez konsumenta,
- 11) informację o terminie i sposobie wykonania uprawnienia do odstąpienia od umowy przez konsumenta, o którym mowa w art. 11,
- 12) informację o skutkach uchybienia postanowieniom dotyczącym sposobu i terminu spłaty kredytu.

3. Jeżeli nie jest możliwe podanie kosztów, do których poniesienia obowiązany jest konsument, należy określić ich szacunkową wysokość oraz okoliczności, od których zależy ich ostateczna wysokość i obowiązek zapłaty przez konsumenta.

Art. 5. 1. Jeżeli kredyt konsumencki przeznaczony jest na nabycie określonej rzeczy lub usługi, umowa, niezależnie od danych określonych w art. 4, powinna zawierać:

- 1) opis rzeczy lub usługi,
- 2) koszt nabycia rzeczy lub usługi, jeżeli zapłata nastąpiłaby za gotówkę oraz koszt nabycia przy wykorzystaniu kredytu,
- 3) część ceny, którą konsument jest zobowiązany zapłacić w gotówce,
- 4) warunki, od których spełnienia uzależnione jest przejście własności rzeczy sprzedanej na konsumenta, jeżeli umowa sprzedaży została zawarta z zastrzeżeniem własności.

2. Przepisy dotyczące umowy o kredyt konsumencki przeznaczony na nabycie określonej rzeczy lub usługi stosuje się odpowiednio do umowy o kredyt konsumencki przeznaczony na nabycie określonego prawa.

Art. 6. Jeżeli zadłużenie konsumenta w związku z nie przewidzianym w umowie przekroczeniem salda na rachunku bankowym utrzymuje się za zgodą kredytodawcy przez okres co najmniej 3 miesięcy, kredytodawca obowiązany jest poinformować konsumenta

pisemnie o rocznej stopie oprocentowania i innych kosztach kredytu oraz o każdej ich zmianie.

Art. 7. 1. Całkowity koszt kredytu oznacza wszystkie należności, do których zapłaty zobowiązany jest konsument, w tym cenę rzeczy lub usługi, na których nabycie przeznaczony jest kredyt, z wyjątkiem kosztów:

- 1) które ponosi konsument w związku z niewykonaniem swoich zobowiązań wynikających z umowy o kredyt konsumencki,
- 2) które w związku z nabyciem rzeczy lub usługi ponosi konsument, niezależnie od tego, czy nabycie następuje z wykorzystaniem kredytu,
- 3) prowadzenia rachunku przeznaczonego do spłaty kredytu oraz kosztów przelewów i wpłat na ten rachunek, chyba że konsument nie ma prawa wyboru podmiotu prowadzącego rachunek a koszty te przekraczają koszty dla rachunków oszczędnościowych stosowane przez podmiot prowadzący rachunek,
- 4) opłat z tytułu uczestnictwa w jakiegokolwiek organizacji, jeżeli uczestnictwo to ma wpływ na warunki udzielonego kredytu,
- 5) ustanowienia zabezpieczeń i ubezpieczenia, z wyjątkiem kosztów ubezpieczenia spłaty kredytu - wraz z oprocentowaniem i pozostałymi kosztami - na wypadek śmierci, inwalidztwa, choroby lub bezrobocia konsumenta.

2. Wzór obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, wyrażonej w postaci rocznej stopy procentowej kwoty udzielonego kredytu wraz z objaśnieniami, określa załącznik do ustawy.

Art. 8. 1. Kredytobiorca jest uprawniony do spłaty kredytu przed terminem określonym w umowie. W takim przypadku całkowity koszt kredytu ulega zmniejszeniu proporcjonalnie do okresu, o który został skrócony czas korzystania z kredytu.

2. Przy ustalaniu kwoty, o którą ulega zmniejszeniu całkowity koszt kredytu nie uwzględnia się składki z tytułu ubezpieczenia spłaty kredytu, chyba że kredytodawcy przysługuje roszczenie do zakładu ubezpieczeń o zwrot części składki w związku z wcześniejszą spłatą kredytu.

3. Kredytodawca zobowiązany jest rozliczyć się z konsumentem w terminie 14 dni od dnia spłaty kredytu.

Art. 9. 1. Jeżeli weksel lub czek został przez konsumenta wręczony kredytodawcy w celu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki, konsument może do wygaśnięcia stosunku umownego powstałego na skutek zawarcia umowy o kredyt konsumencki żądać wydania weksla lub czeku w celu wskazania na nim w charakterze remitenta kredytodawcy i zamieszczenia klauzuli „nie na zlecenie”.

2. W razie przeniesienia przez kredytodawcę na inną osobę weksla lub czeku przed wskazaniem na nim remitenta i zamieszczeniem klauzuli „nie na zlecenie” kredytodawca zobowiązany jest do naprawienia poniesionej przez konsumenta szkody w związku z zapłatą na rzecz posiadacza weksla lub czeku.

3. Przepis ust. 2 stosuje się również, gdy weksel lub czek znalazł się w posiadaniu innej osoby wbrew woli kredytodawcy.

Art. 10. 1. Wyłączenie lub ograniczenie zarzutów przysługujących konsumentowi w razie przelewu przez kredytodawcę wierzytelności z umowy o kredyt konsumencki jest bezskuteczne.

2. W razie przejęcia albo przystąpienia przez konsumenta do długu wynikającego z umowy, na podstawie której został udzielony kredyt konsumencki innej osobie, kredytodawca zobowiązany jest do poinformowania konsumenta na piśmie o warunkach kredytu. Art. 4 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 11. 1. Konsument, z zastrzeżeniem ust. 5, może bez podawania przyczyny, odstąpić od umowy o kredyt konsumencki w terminie 10 dni od dnia zawarcia umowy. Jeżeli umowa o kredyt konsumencki nie zawierała informacji o uprawnieniu do odstąpienia od umowy, konsument może odstąpić od umowy w terminie 10 dni od dnia otrzymania pisemnej informacji o prawie odstąpienia od umowy, nie później jednak niż w terminie 3 miesięcy od dnia zawarcia umowy.

2. Kredytodawca obowiązany jest przy zawarciu umowy wręczyć konsumentowi wzór oświadczenia o odstąpieniu od umowy z oznaczeniem swojego imienia, nazwiska (nazwy) i adresu zamieszkania (siedziby).

3. Termin do odstąpienia od umowy jest zachowany, jeżeli konsument przed jego upływem złoży pod wskazanym przez kredytodawcę adresem oświadczenie woli o odstąpieniu od umowy lub nada w polskim urzędzie pocztowym pismo zawierające takie oświadczenie. W razie spełnienia świadczenia przez kredytodawcę przed upływem terminu do odstąpienia od umowy, odstąpienie staje się skuteczne, jeżeli świadczenie zostanie zwrócone kredytodawcy w terminie 3 dni od dnia złożenia oświadczenia woli o odstąpieniu od umowy.

4. Przed upływem terminu do odstąpienia od umowy konsument nie jest zobowiązany do spłaty kredytu ani zapłaty oprocentowania. W razie odstąpienia od umowy kredytodawca zobowiązany jest niezwłocznie zwrócić poniesione przez konsumenta koszty kredytu, z wyjątkiem kosztów ustanowienia zabezpieczenia.

5. Prawo do odstąpienia od umowy nie przysługuje konsumentowi w razie zawarcia umowy o kredyt konsumencki przeznaczony na nabycie rzeczy lub prawa, których cena zależy wyłącznie od ruchu cen na rynku finansowym lub giełdowym.

6. Jeżeli kredyt konsumencki przeznaczony był na nabycie określonej rzeczy lub usługi i został udzielony za pośrednictwem podmiotu, z którym konsument zawarł umowę o nabycie rzeczy lub usługi, poczytuje się w razie wątpliwości, iż umowa ta została zawarta pod warunkiem, że konsument nie odstąpi od umowy o kredyt konsumencki.

Art. 12. 1. Jeżeli kredyt konsumencki przeznaczony był na nabycie określonej rzeczy lub usługi i konsument odstąpił od umowy, na podstawie której nabył rzecz lub usługę, odstąpienie od tej umowy jest skuteczne także wobec umowy o kredyt konsumencki.

2. Jeżeli konsument zwrócił rzecz podmiotowi, od którego ją nabył, nie jest zobowiązany do spłaty kredytu. W takim przypadku kredytodawca zobowiązany jest do zwrotu konsumentowi spłaconej części lub całości kredytu wraz z oprocentowaniem zapłaconym za ten kredyt. Przepis ten stosuje się odpowiednio w razie zwrotu przez konsumenta wartości spełnionej na jego rzecz usługi.

3. W razie odstąpienia przez konsumenta od umowy, na podstawie której nabył on rzecz lub usługę, z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, kredytodawca zobowiązany jest ponadto zwrócić konsumentowi wszelkie koszty poniesione w związku z udzieleniem i spłatą kredytu, w tym w szczególności koszty ustanowienia zabezpieczenia oraz ubezpieczenia, jeżeli obowiązek zawarcia umowy ubezpieczenia przewidziany był w umowie, chyba że koszty te zostaną zwrócone konsumentowi przez osobę trzecią.

4. Jeżeli z powodu nienależytego wykonania zobowiązania nastąpiło obniżenie ceny rzeczy lub usługi nabytej z wykorzystaniem kredytu konsumenckiego, konsument jest zwolniony z obowiązku spłaty kredytu w części odpowiadającej kwocie, o którą nastąpiło obniżenie ceny.

Art. 13. Przepis art. 12 stosuje się, jeżeli kredytu konsumenckiego udzielił podmiot, z którym konsument zawarł umowę o nabycie rzeczy lub usługi, albo między tym podmiotem i kredytodawcą istnieje umowa regulująca zasady udzielania kredytu konsumentom na nabycie tej rzeczy lub usługi lub podmiot ten pośredniczył w zawarciu umowy o kredyt konsumencki.

Art. 14. W razie zwłoki konsumenta z zapłatą dwóch pełnych rat kredytu, kredytodawca może wypowiedzieć umowę po uprzednim wezwaniu konsumenta do zapłaty zaległych rat w terminie nie krótszym niż 7 dni od otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy. Termin wypowiedzenia umowy nie może być krótszy niż 30 dni.

Art. 15. 1. W przypadku naruszenia postanowień art. 4 - 7, treść zawartej umowy o kredyt konsumencki ulega zmianie w ten sposób, że konsument obowiązany jest do zwrotu kredytu bez oprocentowania i innych kosztów kredytu, z zastrzeżeniem ust. 3, w terminie i w sposób ustalony w umowie. Jeżeli umowa nie określa sposobu spłaty kredytu, konsument obowiązany jest do jego zwrotu w równych ratach płatnych co miesiąc od dnia zawarcia umowy. Jeżeli umowa nie przewiduje terminu spłaty kredytu, konsument obowiązany jest do jego zwrotu w terminie pięciu lat.

2. W przypadku naruszenia postanowienia art. 10 ust. 2 przepis ust. 1 stosuje się także do stosunku prawnego powstałego na skutek przystąpienia do długu albo przejęcia długu.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, konsument jest zobowiązany do poniesienia przewidzianych w umowie kosztów ustanowienia zabezpieczenia i ubezpieczenia kredytu oraz kosztów związanych z zapłatą podatków, opłat i innych należności budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Art. 16. W ogłoszeniach i reklamach dotyczących kredytu konsumenckiego, zawierających warunki udzielenia kredytu, kredytodawca lub podmiot pośredniczący w zawarciu umowy obowiązani są podawać rzeczywistą roczną stopę oprocentowania.

Art. 17. Postanowienia umowne nie mogą wyłączać ani ograniczać uprawnień konsumenta przewidzianych w ustawie, także w razie dokonania wyboru prawa obcego. Zamiast nich stosuje się przepisy ustawy.

Art. 18. W ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny skreśla się art. 583-588.

Art. 19. W ustawie z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń po art. 138b dodaje się art. 138c w brzmieniu:

„Art. 138c. § 1. Kto w zakresie działalności swojego przedsiębiorstwa zawiera z konsumentem umowę o kredyt konsumencki z naruszeniem wymagań dotyczących treści umowy albo z pominięciem obowiązku wręczenia jej dokumentu, podlega karze aresztu albo grzywny.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto w ogłoszeniach i reklamach dotyczących kredytu konsumenckiego określając warunki udzielenia kredytu nie podaje rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania.

§ 3. Kto wręczonego mu przez konsumenta, w celu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki, weksła lub czeku, nie wydaje na żądanie konsumenta w celu wskazania na tym wekslu lub czeku kredytodawcy jako remitenta lub zamieszczenia klauzuli „nie na zlecenie” podlega karze grzywny.

§ 4. Jeżeli przedsiębiorcą jest podmiot nie będący osobą fizyczną, odpowiedzialność przewidzianą w przepisach § 1 - 3 ponosi osoba kierująca przedsiębiorstwem lub osoba upoważniona do zawierania umów z konsumentami.”

Art. 20. W ustawie z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. Nr 22, poz. 271) w art. 13 skreśla się ust. 2.

Art. 21. Do umów zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 22. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Potrzeba uchwalenia ustawy o kredycie konsumenckim wynika z przyjętego przez Polskę w układzie europejskim z dnia 16 grudnia 1991 r. (Dz. U. Nr 17 poz. 69, załącznik) zobowiązania do zbliżenia przepisów prawnych w zakresie ochrony konsumentów do ustawodawstwa istniejącego we Wspólnocie Europejskiej (art. 69) oraz z art. 76 Konstytucji RP. Aktem prawnym Unii Europejskiej regulującym ochronę konsumentów w stosunkach kredytowych jest dyrektywa Rady Nr 87/102 z dnia 22 grudnia 1986 r. w sprawie ujednoczenia ustaw i przepisów wykonawczych państw członkowskich dotyczących kredytów konsumenckich (Dz. Urz. WE Nr L 42 z dnia 12 lutego 1987 r., zm. Dz. Urz. WE Nr L 61 z dnia 10 marca 1990 r. i Dz. Urz. WE Nr L 101 z dnia 1 kwietnia 1998 r.). Ponadto za uchwaleniem ustawy przemawia brak w prawie polskim wystarczających regulacji prawnych w tym zakresie. Istniejące uregulowania dotyczące udzielania kredytów konsumentom zawarte są w różnych aktach prawnych i mają charakter szczątkowy. Większość z tych przepisów odnosi się zresztą nie tylko do konsumentów ale do wszystkich grup kredytobiorców, jak na przykład przepisy prawa bankowego. Wyjątkiem są przepisy kodeksu cywilnego dotyczące sprzedaży na raty, odnoszące się wyłącznie do konsumentów, jednakże regulują one jedynie jedną z wielu możliwych form kredytu.

Wspomniana dyrektywa wyznacza kierunek i zakres koniecznych zmian w prawie polskim. Przedmiotem regulacji dyrektywy jest kredyt konsumencki, rozumiany w znaczeniu ekonomicznym, udzielany konsumentom przez kredytodawców w ramach prowadzonej przez nich działalności zawodowej lub gospodarczej. Dyrektywa określa formę i minimalne wymagania w zakresie treści dokumentu stwierdzającego zawarcie umowy (art. 4 dyrektywy),

wprowadza pojęcie rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, pozwalającej na obliczenie całkowitego kosztu zaciągniętego przez konsumenta kredytu (art. 1a), którą kredytodawcy mają obowiązek podawać również w reklamach i ogłoszeniach (art. 3), oraz przewiduje prawo konsumenta do przedterminowej spłaty kredytu i nakazuje wprowadzenie regulacji zapewniających konsumentom odpowiednie obniżenie całkowitego kosztu kredytu (art. 8). Ponadto dyrektywa obliguje państwa członkowskie do wprowadzenia uregulowań chroniących konsumenta w przypadkach niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania wynikającego z nabycia rzeczy lub usługi z wykorzystaniem udzielonego w tym celu kredytu (art. 11), a także w razie przelewu wierzytelności przez kredytodawcę (art. 9) oraz wystawienia przez konsumenta weksla lub czeku w celu zabezpieczenia lub spłaty kredytu (art. 10).

Dyrektywa nie wyklucza wprowadzenia regulacji zapewniających dalej idącą ochronę konsumentom, a państwa członkowskie winny stworzyć mechanizmy zapobiegające obchodzeniu przepisów wprowadzonych w celu realizacji dyrektywy.

Przepisy projektowanej ustawy dostosowują prawo polskie do wymienionych wyżej postanowień dyrektywy, uwzględniając przy tym istniejące już w prawie polskim uregulowania. Z uwagi na potrzebę zapewnienia szerszej ochrony konsumentom projekt w niezbędnym zakresie wykracza poza minimalny poziom ochrony wynikający z postanowień dyrektywy.

Ze względu na szeroki zakres umów, na podstawie których może być udzielany kredyt konsumentom, konieczne było przygotowanie osobnej ustawy. Projektowana ustawa nie kreuje bowiem nowego typu umowy lecz uzupełnia przepisy różnych ustaw, w tym także kodeksu cywilnego i prawa bankowego.

Zasadnicze znaczenie dla określenia przedmiotowego zakresu projektowanej regulacji ma pojęcie umowy o kredyt konsumencki, zawarte w art. 2 ustawy. Umowa o kredyt konsumencki została zdefiniowana poprzez jej funkcję ekonomiczną. Ustawa odnosi się zatem do wszelkich umów, które w sensie ekonomicznym są kredytem. Zawarte w tym przepisie wyliczenie rodzajów umów ma charakter przykładowy. W art. 3 określone zostały wyczerpująco umowy wyłączone z przedmiotowego zakresu obowiązywania ustawy. Zakres wyłączonych spod działania ustawy umów pokrywa się zasadniczo z zakresem umów wyłączonych spod obowiązywania dyrektywy. Ustawa nie odnosi się do drobnych kredytów nie przekraczających kwotę 500 zł. jak również do kredytów przewyższających kwotę 80 tys. zł. Niezależnie od kwoty kredytu ustawy nie stosuje się również do kredytów udzielanych na okres krótszy niż 3 miesiące. Wyjątek stanowią umowy o kredyt konsumencki w formie sprzedaży ratalnej, do których ustawa znajduje zastosowanie bez względu na ich wysokość i okres spłaty, chociażby z tytułu udzielonego w ten sposób kredytu konsument nie byłby obowiązany do poniesienia jakichkolwiek kosztów. Uzasadnione jest to tym, że dotychczasowe przepisy kodeksu cywilnego dotyczące sprzedaży na raty (art. 583-588) nie zawierały takich ograniczeń, a projektowana ustawa przepisy te uchyla (art. 18 ustawy).

Zakres podmiotowy obowiązywania ustawy wyznaczają pojęcia konsumenta i kredytodawcy. Ustawa definiuje pojęcie „konsumenta” podobnie do zawartego w art. 1 ust. 2 lit. b dyrektywy. Dla celów dyrektywy przyjęto, że konsumentem jest osoba fizyczna, która w transakcjach objętych dyrektywą działać będzie w celach uznawanych za niezwiązane z jej zawodem. W ustawie przyjęto, że konsumentem jest osoba fizyczna, która zawiera umowę z przedsiębiorcą w celu bezpośrednio nie związanym z działalnością gospodarczą. Zwrot „działalność gospodarcza” jest bliższy polskiemu ustawodawstwu niż zwrot „ cel uznawany za niezwiązany z zawodem”. Definicja konsumenta odbiega nieco od przyjętej w kodeksie cywilnym – ograniczona jest bowiem tylko do osób fizycznych. Uzasadnieniem dla takiego rozwiązania jest obawa przed ewentualnym nadużyciem szerokich praw przewidzianych dla

kredytobiorców przez podmioty, które są jednak profesjonalistami – typu fundacje, stowarzyszenia.

Przez kredytodawcę rozumie się natomiast każdy podmiot prawa, niezależnie od formy organizacyjno-prawnej, w której prowadzi działalność gospodarczą, jeżeli w ramach tej działalności zawiera z konsumentem umowę, która w sensie ekonomicznym stanowi kredyt.

Ustawa nakłada na kredytodawców obowiązki związane z zawarciem umowy i jej treścią. W art. 4 ust. 2 oraz w art. 5 wyliczone zostały postanowienia umowne, które winny znaleźć się w dokumencie umowy. Przepisy te nawiązują do postanowień art. 4 ust. 2 oraz załącznika nr 1 do dyrektywy. Art. 4 ust. 2 pkt 9 nakazuje kredytodawcom podawanie w umowach, a art. 16 w ogłoszeniach i reklamach rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania liczonej zgodnie z wzorem przedstawionym w załączniku do ustawy. Wzór ten jest powtórzeniem wzoru zamieszczonego w załączniku nr 2 do dyrektywy (w brzmieniu nadanym przez dyrektywę nr 98/7 z dnia 16 lutego 1998 r.). W załączniku, w objaśnieniach zamieszczono przykłady obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania podane w załączniku nr 3 do dyrektywy (w brzmieniu nadanym przez dyrektywę nr 98/7 z dnia 16 lutego 1998 r.). Rzeczywista roczna stopa oprocentowania, wyrażona w postaci rocznej stopy procentowej kwoty udzielonego kredytu, pozwala określić całkowity koszt kredytu, jaki obowiązany jest ponieść konsument. Jednolity sposób obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania umożliwia konsumentom porównanie oferowanych im kredytów na rynku. W ustawie przewidziano także obowiązek kredytodawcy wskazywania w dokumencie umowy na prawo konsumenta do przedterminowej spłaty kredytu (art. 4 ust. 2 pkt 10) i odstąpienia od umowy w ciągu 10 dni od jej zawarcia (art. 4 ust. 2 pkt 11).

Uprawnienie do przedterminowej spłaty kredytu nie może zostać wyłączone w przeciwieństwie do dyspozytywnego przepisu art. 457 k.c. Z przedterminową spłatą kredytu związane jest zmniejszenie proporcjonalne w stosunku do skróconego czasu wykorzystania kredytu całkowitego jego kosztu w rozumieniu art. 7 ust. 2.

Prawo do odstąpienia od umowy nie wynika co prawda z dyrektywy, jednakże znane jest ustawodawstwu europejskiemu. Umożliwia ono konsumentowi ocenę skutków zawartej umowy, a przez to zwiększa efektywność ochrony konsumentów.

Ustawa wymaga zachowania formy pisemnej dla umów o kredyt konsumencki. W ten sposób formę pisemną rozciąga się na umowy, które na mocy regulujących je przepisów nie wymagają zachowania tej formy. Przepis ten nie zwalnia z obowiązku zachowania surowszej formy, jeżeli przewidują ją przepisy szczególne. Obowiązek zachowania formy pisemnej uzasadniony jest pełnioną przez te umowy funkcją kredytową. Ponadto na kredytodawcę nałożono obowiązek wręczenia konsumentowi przy zawarciu umowy jej egzemplarza.

Obowiązek zachowania formy pisemnej umowy o kredyt konsumencki może stwarzać trudności w przypadku umów zawieranych na odległość z wykorzystaniem elektronicznych środków komunikacji. Wprowadzenie obowiązku zachowania formy pisemnej dla umowy o kredyt konsumencki wyraźnie jednak przewiduje art. 4 ust. 1 dyrektywy.

Zachowanie przewidzianych w ustawie obowiązków dotyczących formy i treści umowy o kredyt konsumencki gwarantuje szczególnego rodzaju sankcja, polegająca na przekształceniu z mocy prawa zawartej umowy w ten sposób, iż kredytodawca traci prawo żądania od konsumenta zapłaty oprocentowania i innych kosztów zgodnie z zawartą umową, natomiast konsument zobowiązany jest do zwrotu udzielonego mu kredytu w ustalonych w umowie terminach. Zrezygnowano z wprowadzenia sankcji nieważności ze względu na konieczność ochrony interesów konsumenta, który w takim przypadku mógłby być zobowiązany do niezwłocznego zwrotu otrzymanego od kredytodawcy świadczenia. Konsument pozbawiony byłby wówczas także uprawnień z tytułu wadliwości otrzymanego świadczenia.

Niezależnie od sankcji cywilnoprawnych uchybienie przez kredytodawcę obowiązkowi zachowania formy pisemnej umowy oraz jej treści stanowić będzie wykroczenie zagrożone karą aresztu lub grzywny zgodnie z nowym art. 138 c) § 1 kodeksu wykroczeń.

Dyrektywa w art. 11 ust. 2 reguluje wpływ wadliwości świadczenia sfinansowanego z udzielonego w tym celu kredytu na obowiązki konsumenta wynikające z umowy o kredyt konsumencki. Regulacja ta jest jednak bardzo ogólna i nie wskazuje instrumentów dla realizacji przysługujących konsumentowi praw. Projektowana ustawa zawiera w art. 12 i 13 bardziej korzystne rozwiązanie dla konsumenta niż w dyrektywie. Zgodnie z nim, jeżeli kredyt przeznaczony był na nabycie rzeczy lub usługi, obydwie umowy tj. umowa o kredyt konsumencki i umowa na podstawie której dochodzi do zakupu rzeczy lub usługi (np. umowa sprzedaży, umowa o dzieło) traktowane są jakby stanowiły jedną umowę. Oznacza to, że w razie odstąpienia przez konsumenta od umowy, na podstawie której nabył rzecz lub usługę, jest ono skuteczne także wobec umowy o kredyt konsumencki. Przelamana zostaje w tym przypadku zasada względnego charakteru stosunków obligacyjnych. W konsekwencji ryzyko wadliwości świadczenia wynikającego z umowy, na podstawie której została nabyta rzecz lub usługa, zostaje przerzucone na kredytodawcę, który nie jest stroną tej umowy. Jeżeli konsument zamiast odstąpienia od umowy żąda obniżenia ceny z powodu wadliwości otrzymanego świadczenia, zwolniony jest z obowiązku spłaty kredytu w części odpowiadającej kwocie, o którą nastąpiło obniżenie ceny. Przewidziane w omawianych przepisach uregulowanie nie jest uzależnione od tego, z iloma kredytodawcami sprzedawca zawarł umowy, na mocy których kredytodawcy ci zobowiązali się udzielać kredytu klientom sprzedawcy.

Ustawa reguluje także skutki zwłoki konsumenta ze spłatą kredytu. Zawarte w art. 14 unormowanie nawiązuje do postanowień art. 586 k.c. z tą jednak zmianą, iż wypowiedzenie umowy o kredyt konsumencki przez kredytodawcę może nastąpić niezależnie od wysokości zaległych rat. Dotychczasowe uregulowanie kodeksu cywilnego pozwalało na nadużycia ze strony nieuczciwych konsumentów, co było szczególnie widoczne w przypadku umów długoterminowych. Nierzadko zdarzało się, iż kredytodawca nie mógł wypowiedzieć umowy, pomimo że konsument pozostawał w zwłóce z zapłatą kilku, a niekiedy nawet kilkunastu rat przez okres przekraczający czasami jeden rok.

W związku z powszechnym stosowaniem weksli i czeków w celu zabezpieczenia należności kredytowych, dyrektywa w art. 10 nakazuje zapewnić konsumentom odpowiednią ochronę przed ewentualnymi roszczeniami wynikającymi z wystawionych przez konsumenta weksli i czeków. Art. 9 ustawy realizuje powyższy obowiązek w ten sposób, iż statuuje na rzecz konsumenta roszczenie o wydanie weksla i czeku w celu wskazania kredytodawcy jako remitenta i zamieszczenia na wekslu lub czeku klauzuli „nie na zlecenie”. Dzięki temu papiery te mogą być przenoszone ze skutkami przelewu co zapewnia konsumentom ochronę przewidzianą w przepisach kodeksu cywilnego o przelewie. Ponadto omawiany przepis statuuje odpowiedzialność odszkodowawczą kredytodawcy, który przyjął weksel lub czek od konsumenta a następnie przeniósł go na osobę trzecią przed wskazaniem osoby remitenta i zamieszczeniem klauzuli „nie na zlecenie”. Kredytodawca odpowiada także wobec konsumenta, gdy weksel lub czek przed wskazaniem osoby remitenta i zamieszczeniem klauzuli „nie na zlecenie” znalazł się w rękach osoby trzeciej wbrew jego woli. Wprowadzenie zakazu wystawiania przez konsumentów weksli i czeków w związku z umowami o kredyt konsumencki nie byłoby celowe, gdyż prowadziłoby do podważenia bezpieczeństwa obrotu wekslowego i czekowego.

Ustawa wprowadza ponadto do kodeksu wykroczeń przepis (art. 138 c) § 3), który pozwala na ukaranie grzywną podmiotu, jeżeli ten nie wydaje na żądanie konsumenta wręzonego mu dla zabezpieczenia lub spłaty kredytu konsumenckiego weksla lub czeku w

celu wskazania na tym wekslu lub czeku kredytodawcy jako remitenta lub zamieszczenia klauzuli „nie na zlecenie”.

Ustawa statuuje w art. 10 ust. 1 nieskuteczność porozumienia pomiędzy konsumentem i kredytodawcą ograniczającego albo wyłączającego możliwość podnoszenia przeciwko nabywcy wierzytelności z tytułu kredytu konsumenckiego zarzutów przysługujących konsumentowi przeciwko zbywcy wierzytelności w granicach określonych w art. 513 k.c. Jest to wyrazem realizacji postanowienia zawartego w art. 9 dyrektywy. W związku z zawarciem przez konsumenta umów o przejecie lub przystąpienie do długu wynikającego z umowy, na podstawie której został udzielony kredyt konsumencki innej osobie, istnieje potrzeba zapewnienia mu podobnej ochrony. Dlatego też w art. 10 ust. 2 przewidziano obowiązek poinformowania konsumenta o warunkach kredytu, który w związku zawartą umową jest obowiązany zwrócić konsument. Zakres tych informacji określają ust. 2 - 4 art. 4, które stosuje się odpowiednio.

Naruszenie przewidzianego w art. 16 ustawy obowiązku podawania w reklamach i ogłoszeniach rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania stanowi wykroczenie zgodnie z proponowanym nowym art. 138 c) § 2 kodeksu wykroczeń. Ponieważ czyn taki stanowił będzie zarazem naruszenie przepisów dotyczących nieuczciwej konkurencji w zakresie reklamy, kredytodawcy nie stosujący się do obowiązków nałożonych na nich w art. 16 muszą się liczyć z konsekwencjami wynikającymi z ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. Nr 47, poz. 211, ze zm.).

Zgodnie z art. 17 przepisy ustawy mają charakter semiimperatywny. Niedopuszczalne są zatem postanowienia umowne ograniczające lub wyłączające uprawnienia przyznane konsumentowi w ustawie.

Ze względu na objęcie przez ustawę swoim działaniem również umów sprzedaży na raty i to niezależnie od wartości sprzedanej rzeczy i czasu, na jaki umowa została zawarta (art. 3 ust. 1), uchylone zostały przepisy kodeksu cywilnego regulujące dotychczas umowę sprzedaży na raty.

Ponadto uchylony został art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. Nr 22, poz. 271), który dotyczył problemu uregulowanego obecnie w pełniejszy sposób w art. 11.

Ustawa nie przewiduje obowiązku uzyskiwania zezwoleń przez podmioty udzielające kredytów konsumentom. Nałożenie takiego obowiązku nie tylko byłoby sprzeczne z tendencją do liberalizacji obrotu gospodarczego, ale także ze względu na szerokie ujęcie umowy o kredyt konsumencki byłoby niewykonalne.

Ustawa nie wprowadza również instytucji nadzorującej realizację jej postanowień. Ze względu na przyjętą w ustawie konstrukcję sankcji naruszenia jej postanowień wprowadzenie takiej instytucji jest zbędne i prowadziłyby jedynie do powstania niepotrzebnych, wysokich kosztów koniecznych do jej utworzenia i utrzymania. Szeroki zakres podmiotów, które musiałyby zostać objęte kontrolą, wymagałby bardzo licznej obsady personalnej takiej instytucji. Konsumentów, których uprawnienia przewidziane w ustawie zostały naruszone, mogą skorzystać z pomocy powiatowych (miejskich) rzeczników konsumentów, którzy uprawnieni są do wnoszenia powództw na rzecz konsumentów (art. 21 e ustawy z dnia 24 lutego 1990 r., o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów, tekst jednolity Dz. U. z 1999 r. Nr 52, poz. 547 ze zm.).

Przepisy ustawy stosuje się do umów zawartych po wejściu jej w życie. Wejście ustawy w życie nie wiąże się z wydatkami z budżetu Państwa.

Załącznik do ustawy z dnia .....(poz...)

Wzór obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania

Rzeczywistą roczną stopę oprocentowania, wyrażoną w postaci rocznej stopy procentowej kwoty udzielonego kredytu, kredytodawca oblicza zgodnie z następującym wzorem matematycznym:

$$\sum_{K=1}^{K=m} \frac{A_K}{(1+i)^t_K} = \sum_{K'=1}^{K'=m'} \frac{A'_{K'}}{(1+i)^t_{K'}}$$

Objaśnienia do wzoru:

1. Poszczególne litery i symbole użyte we wzorze oznaczają:

- K numer kolejnej wypłaty raty kredytu;
- K' numer kolejnej spłaty kredytu lub kosztów;
- A_K kwota wypłaty raty kredytu „K”;
- A'_{K'} kwota spłaty kredytu lub kosztów „K' ”;
- Σ suma;
- m. numer ostatniej wypłaty raty kredytu;
- m' numer ostatniej spłaty kredytu lub kosztów;
- t_K okres, wyrażony w latach lub ułamkach lat, pomiędzy pierwszą wypłatą i kolejnymi wypłatami, począwszy od 2 do wypłaty „m”;
- t_{K'} okres, wyrażony w latach lub ułamkach lat, pomiędzy pierwszą spłatą kredytu lub kosztów i kolejnymi spłatami, począwszy od 2 do spłaty „m' ”;
- i rzeczywista roczna stopa oprocentowania.

Celem obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania przyjmuje się następujące założenia:

- a) kwoty wypłacane i spłacane przez strony umowy o kredyt konsumencki nie muszą być równe, ani nie muszą być płacone w równych odstępach czasu;
- b) datą początkową będzie data pierwszej wypłaty raty kredytu;

- c) odstęp czasu między datami używanymi w obliczeniach wyrażone będą w latach lub w ułamkach roku, przy czym rok liczy 365 dni, a w przypadku lat przestępnych 366 dni;
- d) wynik obliczeń podaje się z dokładnością do co najmniej jednego miejsca po przecinku, przy czym jeżeli cyfra występująca po wybranym przez obliczającego miejscu po przecinku jest mniejsza niż 5, cyfrę tę pomija się, zaś gdy jest większa albo równa 5, cyfrę poprzedzającą zwiększa się o 1.

W celu obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania uwzględnia się należności w wysokości z dnia zawarcia umowy.

2. Przykłady obliczeń

Obliczanie rocznej stopy procentowej na podstawie kalendarza (1 rok = 365 dni; lub 366 dni w przypadku lat przestępnych)

Przykład pierwszy

Kwota pożyczki: $S = 1000$ Euro w dniu 1 stycznia 1994 r.

Splata jednorazowa w wysokości 1200 Euro dokonana w dniu 1 lipca 1995 r., tzn. w 1 1/2 roku lub 546 dni ($365 + 181$) od dnia pożyczki.

Równanie przybiera postać:

$$1000 = \frac{1200}{(1 + i)^{546/365}}$$

lub

$$(1 + i)^{546/365} = 1,2$$

$$1 + i = 1,1296204$$

$$i = 0,1296204$$

Powyższą liczbę zaokrągla się do 13 % (lub do 12,96 % w przypadku dokładności do dwóch miejsc po przecinku).

Przykład drugi

Kwota pożyczki wynosi $S = 1000$ Euro w dniu 1 stycznia 1994 r., lecz pożyczkodawca zatrzymuje 50 Euro na koszty administracyjne, a więc kwota pożyczki wynosi de facto 950 Euro; splata w wysokości 1200 Euro, jak w przykładzie pierwszym, dokonana zostaje w dniu 1 lipca 1995 r.

Równanie przybiera postać:

$$950 = \frac{1200}{(1+i)^{546/365}}$$

lub

$$(1+i)^{546/365} = 1,263157$$

$$1+i = 1,169026$$

$$i = 0,169026$$

Powyższą liczbę zaokrąglą się do 16,9 %.

Przykład trzeci

Kwota pożyczki wynosi 1000 Euro w dniu 1 stycznia 1994 r.; spłata w dwóch równych ratach po 600 Euro każda, płatnych po roku i po dwóch latach od dnia wypłaty pożyczki.

Równanie przybiera postać:

$$1000 = \frac{600}{(1+i)} + \frac{600}{(1+i)^{730/365}} = \frac{600}{(1+i)} + \frac{600}{(1+i)^2}$$

Rozwiązanie algebraiczne daje $i = 0,1306623$, co zaokrąglą się do 13 % (lub 13,07 % w przypadku dokładności do dwóch miejsc po przecinku).

Przykład czwarty

Kwota pożyczki wynosi 1000 Euro w dniu 1 stycznia 1994 r., zaś raty spłacone przez pożyczkobiorcę wynoszą:

po 3 miesiącach (0,25 roku lub 90 dni) - 272 Euro

po 6 miesiącach (0,5 roku lub 181 dni) - 272 Euro

po 12 miesiącach (1 rok lub 365 dni) - 544 Euro

Ogółem 1088 Euro

Równanie przybiera postać:

$$1000 = \frac{272}{(1+i)^{90/365}} + \frac{272}{(1+i)^{181/365}} + \frac{544}{(1+i)^{365/365}}$$

Równanie pozwala na obliczenie „i” drogą kolejnych przybliżeń, co można zaprogramować za pomocą kieszonkowego kalkulatora.

Wynik wynosi $i = 0,13226$, co zaokrągla się do 13,2 % (lub 13,23 % w przypadku dokładności do dwóch miejsc po przecinku).

PORÓWNANIE ARTYKUŁÓW DYREKTYWY UE 87/102/EWG W SPRAWIE HARMONIZACJI USTAW I PRZEPISÓW
WYKONAWCZYCH PAŃSTW CZŁONKOWSKICH DOTYCZĄCYCH KREDYTÓW KONSUMENCKICH Z 22.12.1986 R.

Lp.	NRUMER ARTYKUŁU W DYREKTYWIE 87/102/EWG W SPRAWIE KREDYTU KONSUMENCKIEGO	NUMER ARTYKUŁU W USTAWIE	TREŚĆ
1.	-	Art. 1	Ustawa reguluje zasady i tryb zawarcia umowy, zwanej dalej „umową o kredyt konsumencki”, zasady ochrony konsumenta, który zawarł umowę o kredyt konsumencki oraz obowiązki przedsiębiorcy, który udzielił kredytu konsumenckiego.
2.	Art. 1 ust.2 pkt c	Art. 2	1. Przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę, na mocy której przedsiębiorca w zakresie swojej działalności, zwany dalej kredytodawcą udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi kredytu w jakiegokolwiek postaci. 2. Za umowę o kredyt konsumencki uważa się szczególności: 1) umowę pożyczki, 2) umowę kredytu w rozumieniu przepisów prawa bankowego, 3) umowę o odroczeniu konsumentowi terminu spełnienia świadczenia, 4) umowę, na mocy której świadczenie konsumenta ma zostać spełnione później niż świadczenie kredytodawcy, 5) umowę, na mocy której kredytodawca obowiązany jest do zaciągnięcia zobowiązania wobec osoby trzeciej, a konsument do zwrotu kredytodawcy spełnionego świadczenia.
3.	Art. 1 ust. 2 pkt a	Art. 2 ust. 3	3. Konsumentem jest osoba fizyczna, która zawiera umowę z przedsiębiorcą w celu bezpośrednio nie związanym z działalnością gospodarczą.
4.	Art. 2 ust. 1	Art. 3	1. Ustawy nie stosuje się do umów o kredyt konsumencki: 1) o wartości mniejszej niż 500 zł i większej niż 80 000 zł albo równowartości tych kwot

			<p>w innej walucie niż waluta polska;</p> <p>2) na mocy których termin spłaty kredytu nie przekracza trzech miesięcy;</p> <p>3) na mocy których konsument nie jest zobowiązany do zapłaty oprocentowania ani innych kosztów związanych z udzieleniem lub spłatą kredytu konsumenckiego, chyba że przedmiotem umowy jest kredyt konsumencki przeznaczony na nabycie rzeczy ruchomej, jeżeli kredyt ma być spłacony w ratach a rzecz została wydana konsumentowi przed całkowitą spłatą kredytu.</p> <p>2. Ustawy nie stosuje się także do umów o kredyt konsumencki:</p> <p>1) w postaci nie przewidzianego w umowie, utrzymującego się za zgodą kredytodawcy przez okres co najmniej trzech miesięcy ujemnego salda, z wyjątkiem art. 6, 9 i 10;</p> <p>2) dotyczących odpłatnego korzystania z rzeczy lub praw, jeżeli umowy te nie przewidują przejścia własności rzeczy lub praw na konsumenta;</p> <p>3) przeznaczony na nabycie nieruchomości lub prawa użytkowania wieczystego, budowę, odbudowę, rozbudowę, nadbudowę, przebudowę, remont budynku lub lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość;</p> <p>w postaci przesunięcia terminu płatności w zamian za świadczenie niepieniężne, którego przedmiotem jest stałe lub sukcesywne dostarczanie energii elektrycznej, ciepła, paliw gazowych, wody, odprowadzenia nieczystości, wywóz śmieci lub świadczenie innych usług, jeżeli konsument zobowiązany jest do zapłaty za spełnione świadczenie w ustalonych odstępach czasu w trakcie trwania umowy.</p>
5.	Art. 4 oraz zał. 1	Art. 4	<p>1. Umowa o kredyt konsumencki powinna być zawarta na piśmie, chyba że odrębne przepisy przewidują inną szczególną formę. Kredytodawca obowiązany jest wręczyć konsumentowi umowę przy jej zawarciu.</p> <p>2. Umowa powinna zawierać następujące dane:</p> <p>1) imię, nazwisko konsumenta i jego adres oraz imię, nazwisko (nazwę) i adres (siedzibę) kredytodawcy, a gdy kredytodawcą jest osoba prawna, także określenie organu, który zarejestrował działalność kredytodawcy, i numer rejestru, pod którym kredytodawca został wpisany,</p> <p>2) wysokość kredytu,</p> <p>3) sposób i terminy spłaty kredytu,</p>

			<ol style="list-style-type: none"> 4) oprocentowanie i warunki jego zmiany, 5) rodzaj zabezpieczenia, jeżeli umowa je przewiduje, oraz koszt jego ustanowienia, 6) rodzaj ubezpieczenia, jeżeli obowiązek ubezpieczenia wynika z umowy, oraz jego koszt, 7) inne koszty, do których poniesienia zobowiązany jest konsument, z zastrzeżeniem ust. 3, 8) łączną kwotę wszystkich należności, do których zapłaty zobowiązany jest konsument, 9) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania, 10) informację o uprawnieniu i skutkach przedterminowej spłaty kredytu przez konsumenta, 11) informację o terminie i sposobie wykonania uprawnienia do odstąpienia od umowy przez konsumenta, o którym mowa w art. 11, 12) informację o skutkach uchybienia postanowieniom dotyczącym sposobu i terminu spłaty kredytu. <p>3. Jeżeli nie jest możliwe podanie kosztów, do których poniesienia obowiązany jest konsument, należy określić ich szacunkową wysokość oraz okoliczności, od których zależy ich ostateczna wysokość i obowiązek zapłaty przez konsumenta.</p>
6.	-	Art. 5	<p>1. Jeżeli kredyt konsumentki przeznaczony jest na nabycie określonej rzeczy lub usługi, umowa, niezależnie od danych określonych w art. 4, powinna zawierać:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) opis rzeczy lub usługi, 2) koszt nabycia rzeczy lub usługi, jeżeli zapłata nastąpiłaby za gotówkę, oraz koszt nabycia przy wykorzystaniu kredytu, 3) część ceny, którą konsument jest zobowiązany zapłacić w gotówce, 4) warunki, od których spełnienia uzależnione jest przejście własności rzeczy sprzedanej na konsumenta, jeżeli umowa sprzedaży została zawarta z zastrzeżeniem własności. <p>2. Przepisy dotyczące umowy o kredyt konsumentki przeznaczony na nabycie rzeczy lub usługi stosuje się odpowiednio do umowy o kredyt konsumentki przeznaczony na nabycie określonego prawa.</p>
7.	Art. 6 ust. 3	Art. 6	Jeżeli zadłużenie konsumenta w związku z nie przewidzianym w umowie przekroczeniem salda na rachunku bankowym utrzymuje się za zgodą kredytodawcy przez okres co najmniej 3

			miesiący, kredytodawca obowiązany jest poinformować konsumenta pisemnie o rocznej stopie oprocentowania i innych kosztach kredytu oraz o każdej ich zmianie.
8.	Art. 1 ust. 2 pkt d i e, art. 1a pkt a oraz zał. 2	Art. 7	<p>1. Całkowity koszt kredytu oznacza wszystkie należności, do których zapłaty zobowiązany jest konsument, w tym cenę rzeczy lub usługi, na których nabycie przeznaczony jest kredyt, z wyjątkiem kosztów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) które ponosi konsument w związku z niewykonaniem swoich zobowiązań wynikających z umowy o kredyt konsumencki; 2) które w związku z nabyciem rzeczy lub usługi ponosi konsument, niezależnie od tego, czy nabycie następuje z wykorzystaniem kredytu; 3) prowadzenia rachunku przeznaczonego do spłaty kredytu oraz kosztów przelewów i wpłat na ten rachunek, chyba że konsument nie ma prawa wyboru podmiotu prowadzącego rachunek a koszty te przekraczają koszty dla rachunków oszczędnościowych stosowane przez podmiot prowadzący rachunek; 4) opłat z tytułu uczestnictwa w jakiegokolwiek organizacji, jeżeli uczestnictwo to ma wpływ na warunki udzielonego kredytu; 5) ustanowienia zabezpieczeń i ubezpieczenia, z wyjątkiem kosztów ubezpieczenia spłaty kredytu wraz z oprocentowaniem i pozostałymi kosztami na wypadek śmierci, inwalidztwa, choroby lub bezrobocia konsumenta.
9.	Art. 1a pkt a oraz zał. 2	Art. 7 ust. 2	2. Rzeczywistą roczną stopę oprocentowania, wyrażoną w postaci rocznej stopy procentowej kwoty udzielonego kredytu, oblicza się według wzoru, który stanowi załącznik nr 1 ustawy.
10.	Art. 1a pkt b oraz zał. 3	Art. 7 ust. 3	3. Przykłady obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania określa załącznik nr 2 ustawy.
11.	Art. 8	Art. 8 ust. 1	1. Kredytobiorca jest uprawniony do spłaty kredytu przed terminem określonym w umowie. W takim przypadku całkowity koszt kredytu ulega zmniejszeniu proporcjonalnie do okresu, o który został skrócony czas korzystania z kredytu.
12.	-	Art. 8 ust. 2 oraz ust. 3	<p>2. Przy ustalaniu kwoty, o którą ulega zmniejszeniu całkowity koszt kredytu, nie uwzględnia się składki z tytułu ubezpieczenia spłaty kredytu, chyba że kredytodawcy przysługuje roszczenie do zakładu ubezpieczeń o zwrot części składki w związku z wcześniejszą spłatą kredytu.</p> <p>3. Kredytodawca obowiązany jest rozliczyć się z konsumentem w terminie czternastu dni od</p>

			dnia spłaty kredytu.
13.	Art. 10	Art. 9	<p>1. Jeżeli weksel lub czek został przez konsumenta wręczony kredytodawcy w celu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki, konsument może do wygaśnięcia stosunku umownego powstałego na skutek zawarcia umowy o kredyt konsumencki żądać wydania weksla lub czeku w celu wskazania na nim w charakterze remitenta kredytodawcy i zamieszczenia klauzuli „nie na zlecenie”.</p> <p>2. W razie przeniesienia przez kredytodawcę na inną osobę weksla lub czeku przed wskazaniem na nim remitenta i zamieszczeniem klauzuli „nie na zlecenie” kredytodawca zobowiązany jest do naprawienia poniesionej przez konsumenta szkody w związku z zapłatą na rzecz posiadacza weksla lub czeku. Postanowienie to stosuje się także wtedy, gdy weksel lub czek znalazł się w posiadaniu innej osoby wbrew woli kredytodawcy.</p>
14.	Art. 9	Art. 10 ust.1	1. Wyłączenie lub ograniczenie zarzutów przysługujących konsumentowi w razie przelewu przez kredytodawcę wierzytelności z umowy o kredyt konsumencki jest bezskuteczne.
15.	-	Art. 10 ust.2	2. W razie przejęcia albo przystąpienia przez konsumenta do długu wynikającego z umowy, na podstawie której został udzielony kredyt konsumencki innej osobie, kredytodawca zobowiązany jest do poinformowania konsumenta na piśmie o warunkach kredytu. Art. 4 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.
16.	-	Art. 11	<p>1. Konsument może odstąpić od umowy o kredyt konsumencki w terminie dziesięciu dni od zawarcia umowy bez podawania przyczyny. Jeżeli umowa o kredyt konsumencki nie zawierała informacji o uprawnieniu do odstąpienia od umowy, konsument może odstąpić od umowy w terminie dziesięciu dni od otrzymania pisemnej informacji o prawie odstąpienia od umowy, nie później niż trzy miesiące od zawarcia umowy.</p> <p>2. Kredytodawca obowiązany jest przy zawarciu umowy wręczyć konsumentowi wzór oświadczenia o odstąpieniu z oznaczeniem swojego imienia, nazwiska (nazwy) i adresu zamieszkania (siedziby).</p> <p>3. Termin do odstąpienia od umowy jest zachowany, jeżeli konsument przed upływem terminu złoży na wskazany przez kredytodawcę adres oświadczenie woli o odstąpieniu od umowy lub odda w polskim urzędzie pocztowym pismo zawierające takie oświadczenie. W razie spełnienia świadczenia przez kredytodawcę przed upływem terminu do odstąpienia od umowy,</p>

			<p>odstąpienie staje się skuteczne, jeżeli świadczenie zostanie zwrócone kredytodawcy w terminie trzech dni od dnia złożenia oświadczenia woli o odstąpieniu od umowy.</p> <p>4. Przed upływem terminu do odstąpienia od umowy konsument nie jest zobowiązany do spłaty kredytu ani zapłaty oprocentowania. W razie odstąpienia od umowy kredytodawca zobowiązany jest niezwłocznie zwrócić poniesione przez konsumenta koszty, z wyjątkiem kosztów ustanowienia zabezpieczenia.</p> <p>5. Prawo do odstąpienia od umowy nie przysługuje konsumentowi w razie zawarcia umowy o kredyt konsumencki przeznaczony na nabycie rzeczy lub prawa, których cena zależy wyłącznie od ruchu cen na rynku finansowym lub giełdowym.</p> <p>6. Jeżeli kredyt konsumencki przeznaczony był na nabycie określonej rzeczy lub usługi i został udzielony za pośrednictwem podmiotu, z którym konsument zawarł umowę o nabycie rzeczy lub usługi, poczytuje się w razie wątpliwości, iż umowa ta została zawarta pod warunkiem, że konsument nie odstąpi od umowy o kredyt konsumencki.</p>
17.	Art. 11	Art. 12	<p>1. Jeżeli kredyt konsumencki przeznaczony był na nabycie określonej rzeczy lub usługi i konsument odstąpił od umowy, na podstawie której nabył rzecz lub usługę, odstąpienie od tej umowy jest skuteczne także wobec umowy o kredyt konsumencki.</p> <p>2. Jeżeli konsument zwrócił rzecz podmiotowi, od którego ją nabył, nie jest zobowiązany do spłaty kredytu. W takim przypadku kredytodawca zobowiązany jest do zwrotu konsumentowi spłaconej części lub całości kredytu wraz z oprocentowaniem zapłaconym za ten kredyt. Przepis ten stosuje się odpowiednio w razie zwrotu przez konsumenta wartości spełnionej na jego rzecz usługi.</p> <p>3. W razie odstąpienia przez konsumenta od umowy, na podstawie której nabył on rzecz lub usługę, z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, kredytodawca zobowiązany jest ponadto zwrócić konsumentowi wszelkie koszty poniesione w związku z udzieleniem i spłatą kredytu, w tym w szczególności koszty ustanowienia zabezpieczenia oraz ubezpieczenia, jeżeli obowiązek zawarcia umowy ubezpieczenia przewidziany był w umowie, chyba że koszty te zostaną zwrócone konsumentowi przez osobę trzecią.</p>

			4. Jeżeli z powodu nienależytego wykonania zobowiązania nastąpiło obniżenie ceny rzeczy lub usługi nabytej z wykorzystaniem kredytu konsumenckiego, konsument jest zwolniony z obowiązku spłaty kredytu w części odpowiadającej kwocie, o którą nastąpiło obniżenie ceny.
18.	Art. 11	Art. 13	Przepis art. 12 stosuje się, jeżeli kredyt konsumencki udzielił podmiot, z którym konsument zawarł umowę o nabycie rzeczy lub usługi, albo między tym podmiotem i kredytodawcą istnieje umowa regulująca zasady udzielania kredytu konsumentom na nabycie tej rzeczy lub usługi lub podmiot ten pośredniczył w zawarciu umowy o kredyt konsumencki.
19.	-	Art. 14	W razie zwłoki konsumenta z zapłatą dwóch rat kredytu, kredytodawca może wypowiedzieć umowę po uprzednim wezwaniu konsumenta do zapłaty zaległych rat w terminie nie krótszym niż 7 dni od otrzymania wezwania z zagrożeniem wypowiedzenia umowy. Termin wypowiedzenia umowy nie może być krótszy niż 30 dni.
20.	-	Art. 15	1. W przypadku naruszenia postanowień art. 4 - 7, treść zawartej umowy o kredyt konsumencki ulega zmianie w ten sposób, że konsument obowiązany jest do zwrotu kredytu bez oprocentowania i innych kosztów kredytu, z zastrzeżeniem ust. 3, w terminie i w sposób ustalony w umowie. Jeżeli umowa nie określa sposobu spłaty kredytu, konsument obowiązany jest do jego zwrotu w równych ratach płatnych co miesiąc od dnia zawarcia umowy. Jeżeli umowa nie przewiduje terminu spłaty kredytu, konsument obowiązany jest do jego zwrotu w terminie pięciu lat. 2. W przypadku naruszenia postanowienia art. 10 ust. 2 przepis ust. 1 stosuje się także do stosunku prawnego powstałego na skutek przystąpienia do długu albo przejęcia długu. 3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, konsument jest zobowiązany do poniesienia przewidzianych w umowie kosztów ustanowienia zabezpieczenia i ubezpieczenia kredytu oraz kosztów związanych z zapłatą podatków, opłat i innych należności budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.
21.	Art. 3	Art. 16	W ogłoszeniach i reklamach dotyczących kredytu konsumenckiego, zawierających warunki udzielenia kredytu, kredytodawca lub podmiot pośredniczący w zawarciu umowy obowiązani są podawać rzeczywistą roczną stopę oprocentowania.
22.	-	Art. 17	Postanowienia umowne nie mogą wyłączać ani ograniczać uprawnień konsumenta przewidzianych w ustawie, także w razie dokonania wyboru prawa obcego. Zamiast nich

			stosuje się przepisy ustawy.
23.	-	Art. 18	W ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny skreśla się art. 583-588.
24.	-	Art. 19	W ustawie z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń po art. 138b dodaje się art. 138c w brzmieniu: „Art. 138c. § 1. Kto w zakresie działalności swojego przedsiębiorstwa zawiera z konsumentem umowę o kredyt konsumencki z naruszeniem wymagań dotyczących treści umowy albo z pominięciem obowiązku wręczenia jej dokumentu, podlega karze aresztu albo grzywny. § 2. Tej samej karze podlega, kto w ogłoszeniach i reklamach dotyczących kredytu konsumenckiego określając warunki udzielenia kredytu nie podaje rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania. § 3. Kto wręzonego mu przez konsumenta, w celu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki, weksla lub czeku, nie wydaje na żądanie konsumenta w celu wskazania na tym wekslu lub czeku kredytodawcy jako remitenta lub zamieszczenia klauzuli „nie na zlecenie” podlega karze grzywny. § 4. Jeżeli przedsiębiorcą jest podmiot nie będący osobą fizyczną, odpowiedzialność przewidzianą w przepisach § 1 - 3 ponosi osoba kierująca przedsiębiorstwem lub osoba upoważniona do zawierania umów z konsumentami.”
25.	-	Art. 20	W ustawie z dnia 14 grudnia 1995 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. 1996, Nr 1, poz. 2, z 1999 r. Nr 101, poz. 1178) art. 40 pkt 3 otrzymuje brzmienie: „3) badaniu zgodności udzielanych kredytów i pożyczek przez kasy z obowiązującymi w tym zakresie przepisami,”.
26.	-	Art. 21	W ustawie z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. Nr 22, poz. 271) w art. 13 skreśla się ust. 2.
27.	-	Art. 22	W ustawie z dnia 13 lipca 2000 r. o ochronie nabywców prawa korzystania z budynku lub pomieszczenia mieszkalnego w oznaczonym czasie w każdym roku oraz o zmianie ustaw Kodeks cywilny, Kodeks wykroczeń i ustawy o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. Nr 74, poz. 855) w art. 8 skreśla się ust. 2.
28.	-	Art. 23	Do umów zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.
29.	-	Art. 24	Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia jej ogłoszenia.
	Załącznik nr 2	Załącznik nr 1	Rzeczywistą roczną stopę oprocentowania, wyrażoną w postaci rocznej stopy procentowej

		<p>kwoty udzielonego kredytu, oblicza się zgodnie z następującym wzorem matematycznym:</p> $\sum_{K=1}^m \frac{A_K}{(1+i)^{t_K}} = \sum_{K'=1}^{m'} \frac{A'_{K'}}{(1+i)^{t_{K'}}$ <p>Poszczególne litery i symbole użyte we wzorze oznaczają:</p> <p>K numer kolejnej wypłaty raty kredytu; K' numer kolejnej spłaty kredytu lub kosztów; A_K kwota wypłaty raty kredytu „K”; A'_{K'} kwota spłaty kredytu lub kosztów „K' ”; Σ suma; m. numer ostatniej wypłaty raty kredytu; m' numer ostatniej spłaty kredytu lub kosztów; t_K okres, wyrażony w latach lub ułamkach lat, pomiędzy pierwszą wypłatą i kolejnymi wypłatami, począwszy od 2 do wypłaty „m”; t_{K'} okres, wyrażony w latach lub ułamkach lat, pomiędzy pierwszą spłatą kredytu lub kosztów i kolejnymi spłatami, począwszy od 2 do spłaty „m' ”; i rzeczywista roczna stopa oprocentowania.</p> <p>Celem obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania przyjmuje się następujące założenia:</p> <p>a) kwoty wypłacane i spłacane przez strony umowy o kredyt konsumencki nie muszą być równe, ani nie muszą być płacone w równych odstępach czasu; b) datą początkową będzie data pierwszej wypłaty raty kredytu; c) odstępy czasu między datami używanymi w obliczeniach wyrażone będą w latach lub w ułamkach roku, przy czym rok liczy 365 dni, a w przypadku lat przestępnych 366 dni, albo rok liczy się za 365,25, za 52 tygodnie lub 12 równych miesięcy; miesiąc ma 30, 41666 dni (tzn. 365/12);</p>
--	--	--

			<p>d) wynik obliczeń podaje się z dokładnością do co najmniej jednego miejsca po przecinku, przy czym jeżeli cyfra występująca po wybranym przez obliczającego miejscu po przecinku jest mniejsza niż 5, cyfrę tę pomija się, zaś gdy jest większa albo równa 5, cyfrę poprzedzającą zwiększa się o 1.</p> <p>W celu obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania uwzględnia się należności w wysokości z dnia zawarcia umowy.</p>
	Załącznik nr 3	Załącznik 2	<p>Przykłady pierwszy</p> <p>Kwota kredytu wynosi 1000 zł. w dniu 1 stycznia 2000 r. Spłata jednorazowa w wysokości 1200 zł. dokonana będzie w dniu 1 lipca 2001 r., tzn. w 1 1/2 roku lub 546 dni (365 + 181) od dnia wypłaty kredytu.</p> <p>Równanie przybiera postać:</p> $1000 = \frac{1200}{(1 + i)^{546/365}}$ <p>lub</p> $(1 + i)^{546/365} = 1,2$ $1 + i = 1,1296204$ $i = 0,1296204$ <p>Po zaokrągleniu otrzymujemy 13 % lub 12,96 % w przypadku podawania wyniku z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku.</p> <p>Przykład drugi</p>

			<p>Kwota kredytu wynosi 1000 zł. w dniu 1 stycznia 2000 r., lecz kredytodawca potrąca z tej kwoty 50 zł. prowizji. Wyplacona kwota kredytu wynosi więc 950 zł. Spłata w wysokości 1200 zł. ma nastąpić jednorazowo za półtora roku, to jest w dniu 1 lipca 2001 r.</p> <p>Równanie przybiera postać:</p> $950 = \frac{1200}{(1+i)^{546/365}}$ <p>lub</p> $(1+i)^{546/365} = 1,263157$ $1+i = 1,169026$ $i = 0,169026$ <p>Po zaokrągleniu otrzymujemy 17 % lub 16,90 % w przypadku podawania wyniku z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku.</p> <p>Przykład trzeci</p> <p>Kwota kredytu wynosi 1000 zł. w dniu 1 stycznia 2000 r. Spłata następuje w dwóch równych ratach po 600 zł., płatnych po roku i dwóch latach od dnia wypłaty kredytu.</p> <p>Równanie przybiera postać:</p> $1000 = \frac{600}{(1+i)} + \frac{600}{(1+i)^{730/365}} = \frac{600}{(1+i)} + \frac{600}{(1+i)^2}$
--	--	--	--

			<p>$i = 0,1306623$</p> <p>Po zaokrągleniu otrzymujemy 13 % lub 13,07 % w przypadku podawania wyniku z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku.</p> <p>Przykład czwarty</p> <p>Kwota kredytu wynosi 1000 zł. w dniu 1 stycznia 2000 r., zaś kredyt ma być spłacony w trzech ratach po trzech, sześciu i dwunastu miesiącach, w następujący sposób:</p> <table style="margin-left: 40px;"> <tr> <td>po 3 miesiącach (1/4 roku lub 90 dni) -</td> <td style="text-align: right;">272 zł.</td> </tr> <tr> <td>po 6 miesiącach (1/2 roku lub 181 dni) -</td> <td style="text-align: right;">272 zł.</td> </tr> <tr> <td>po 12 miesiącach (1 rok lub 365 dni) -</td> <td style="text-align: right;">544 zł.</td> </tr> </table> <table style="margin-left: 40px; margin-top: 10px;"> <tr> <td>Ogółem</td> <td style="text-align: right; border-top: 1px solid black;">1088 zł.</td> </tr> </table> <p>Równanie przybiera postać:</p> $1000 = \frac{272}{(1+i)^{90/365}} + \frac{272}{(1+i)^{181/365}} + \frac{544}{(1+i)^{365/365}}$ <p>$i = 0,13226$</p> <p>Po zaokrągleniu otrzymujemy 13 % lub 13,23 % w przypadku podawania wyniku z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku.</p>	po 3 miesiącach (1/4 roku lub 90 dni) -	272 zł.	po 6 miesiącach (1/2 roku lub 181 dni) -	272 zł.	po 12 miesiącach (1 rok lub 365 dni) -	544 zł.	Ogółem	1088 zł.
po 3 miesiącach (1/4 roku lub 90 dni) -	272 zł.										
po 6 miesiącach (1/2 roku lub 181 dni) -	272 zł.										
po 12 miesiącach (1 rok lub 365 dni) -	544 zł.										
Ogółem	1088 zł.										

**SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
Jacek Saryusz-Wolski**

Sekr. Min. JSW/ 344 /2000/DLE-jw

Warszawa, 18.02 2000

**Pani
Jolanta Rusiniak
p.o. Sekretarza Rady Ministrów**

Opinia o zgodności projektu ustawy o kredycie konsumenckim oraz o zmianie niektórych ustaw, z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Ministra Jacka Saryusz-Wolskiego, działającego z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej

W związku z przedłożonym projektem ustawy o kredycie konsumenckim oraz o zmianie niektórych ustaw (pismo nr RM 10-74-00) pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

- I. Celem projektu ustawy o kredycie konsumenckim oraz o zmianie niektórych ustaw jest zbliżenie przepisów prawa polskiego w zakresie ochrony konsumentów do obowiązującego w tej materii ustawodawstwa wspólnotowego. Ponadto, uchwalenie ustawy o kredycie konsumenckim podyktowane jest koniecznością kompleksowej regulacji tej instytucji prawnej, która w obowiązującym stanie prawnym normowana jest w różnych aktach prawnych i nie wyczerpująca. Przedmiotowe akty prawne dotyczą poza tym nie tylko kredytów udzielanych konsumentom ale także generalnie kredytów, udzielanych wszystkim grupom kredytobiorców.
- II. Traktat Ustanawiający Wspólnotę Europejską (TWE) traktuje ochronę konsumenta w szczególny sposób, podkreślając w art. 95 ust. 3, że Komisja Europejska w przedkładanych propozycjach, w dziedzinie ochrony konsumenta, będzie brała za

podstawę wysoki poziom ochrony. Jednocześnie art. 153 TWE stwierdza, że w celu zapewnienia wysokiego poziomu ochrony konsumenta, należy przyczynić się do ochrony interesów ekonomicznych konsumentów, jak też promować ich prawo do należytej informacji. Przesłanki te leżą również u podstaw Dyrektywy Rady nr 87/102 EWG z dnia 22 grudnia 1986 r. w sprawie ujednoczenia ustaw i przepisów wykonawczych państw członkowskich dotyczących kredytów konsumenckich (zmienionej następnie przez Dyrektywę Rady nr 90/88 EWG z dnia 22 lutego 1990 r., Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady nr 98/7 WE z dnia 16 lutego 1998 r. i Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady nr 98/7 WE z dnia 16 lutego 1998 r.). Godnym uwagi jest także fakt, że zarówno przepisy prawa pierwotnego (art. 153 ust. 5 TWE), jak i prawo wtórne w postaci przepisu art. 15 Dyrektywy 87/102 EWG, zgodnie wskazują, że Państwa Członkowskie mogą zachować lub przyjąć bardziej rygorystyczne postanowienia od postanowień prawa wspólnotowego w celu ochrony konsumenta, zgodnie ze zobowiązaniami wynikającymi z Traktatu. W tym też świetle należy dokonać oceny przedłożonego projektu ustawy o kredycie konsumenckim oraz o zmianie niektórych ustaw.

- III. Projekt ustawy o kredycie konsumenckim oraz o zmianie niektórych ustaw w pełni odpowiada rozwiązaniom przewidzianym w Dyrektywie 87/102 EWG, a ponadto w dużej mierze wykracza poza minimum ochrony ustalone w ww. akcie prawa wspólnotowego. Jest to zgodne z założeniami wspólnotowej polityki ochrony konsumenta, jak też z praktyką poszczególnych Państw Członkowskich.

Wspomniana dyrektywa wyznacza kierunek i treść koniecznych zmian w prawie polskim. Najważniejszym elementem dostosowawczym jest zakres definicji, stanowiących podstawę wszelkich norm prawnych dotyczących kredytu konsumenckiego. Zasadnicze znaczenie ma w tym kontekście definicja „umowy o kredyt konsumencki”, którą w myśl art. 1 projektu jest *umowa, na mocy której przedsiębiorca w zakresie działalności swojego przedsiębiorstwa, udziela konsumentowi kredytu w jakiegokolwiek postaci*. W art. 1 ust. 3 projektu zostały jedynie przykładowo wymienione rodzaje umów, które uważane są za umowy o kredyt konsumencki, natomiast art. 2 projektu, w sposób wyczerpujący dokonuje wyliczenia umów, które nie są uznawane za umowy o kredyt konsumencki, w rozumieniu ustawy. Wyłączenia te w pełni odpowiadają wyłączeniom z art. 2 Dyrektywy 87/102 EWG.

Natomiast samo brzmienie definicji wspólnotowej, zawartej w art. 1 ust. 2 (c) Dyrektywy 87/102 EWG, jest nieco szersze, gdyż obejmuje ponadto umowę przyrzeczenia kredytu, którą możemy traktować, zgodnie z terminologią używaną w polskim porządku prawnym, za umowę przedwstępną. Wprawdzie w interesie samego kredytodawcy leży, aby do przedwstępnej umowy o kredyt konsumencki, stosować przepisy projektu ustawy, w związku z czym ochrona konsumenta jest w tym przypadku zapewniona w wystarczający sposób.

IV. W treści definicji umowy o kredyt konsumencki zawarte jest też pojęcie „kredytodawcy”, które odpowiada brzmieniu definicji wspólnotowej z art. 1 ust. 2 (b) powołanej dyrektywy i obejmuje każdy podmiot prawa, niezależnie od formy organizacyjno-prawnej, w której prowadzi działalność oraz w ramach której zawiera z konsumentem umowę, stanowiąca kredyt w sensie ekonomicznym.

Zgodna z prawem wspólnotowym (art. 1 ust. 2 (a) Dyrektywy 87/102 EWG) pozostaje również definicja „konsumenta”. Według niej, konsumentem jest *osoba fizyczna, która zawiera umowę z przedsiębiorcą w celu bezpośrednio nie związanym z działalnością gospodarczą*. Ograniczenie pojęcia konsumenta jedynie do osób fizycznych wynika właśnie z przytoczonego przepisu wspólnotowego, który stara się zapobiec nadużyciu szerokiej ochrony przewidzianej dla kredytobiorców przez podmioty będące profesjonalistami.

V. Do najważniejszych postanowień projektu ustawy, mających charakter dostosowawczy należą:

a) określenie minimum postanowień umownych, które muszą zostać zawarte przez kredytodawcę w umowie (art. 3 i 4 projektu i odpowiadające mu przepisy art. 4 i załącznika I do Dyrektywy 87/102 EWG), w tym obowiązek sporządzenia umowy o kredyt na piśmie, podania w umowie, jak i w ogłoszeniach i reklamach dotyczących warunków umowy kredytowej (art. 15 projektu), rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, zgodnie ze wzorem przedstawionym w załączniku do projektu do ustawy, który jest odzwierciedleniem wzoru zamieszczonego w załączniku II do Dyrektywy 87/102 EWG (zmienionym przez Dyrektywę 98/2 WE). Ponadto, projekt ustawy w podaje w załączniku przykłady obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, co pozwala na określenie całkowitego kosztu kredytu, a czyni to w oparciu o załącznik III do Dyrektywy 97/102

- b) zapewnienie, w art. 9 projektu, ochrony konsumentowi w razie przeniesienia wiarygodności kredytodawcy z umowy o kredyty na osobę trzecią, co jest wymagane przez art. 9 Dyrektywy 87/102 EWG
- c) zapewnienie, w art. 8 projektu, ochrony konsumenta w związku z wystawieniem weksli i czeków, co regulowane jest przepisem art. 10 Dyrektywy 97/102 EWG,
- d) określenie uprawnień konsumenta w związku z przedterminową spłatą kredyty. Projekt ustawy przewiduje w tym względzie w art. 7, proporcjonalne zmniejszenie całkowitego kosztu kredyty, w stosunku do okresu, o który został skrócony czas korzystania z kredyty. Podobne rozwiązanie prezentuje art. 8 Dyrektywy 87/102 EWG
- e) zapewnienie ochrony konsumenta przy udzielaniu kredyty na nabycie towarów lub usług. Dyrektywa wypowiada się w tym zakresie w art. 7 i 11. Projekt ustawy w art. 11 i 12 gwarantuje w tym względzie konsumentowi jeszcze większą ochronę, niż przewidują to postanowienia Dyrektywy. Zgodnie z przepisami projektu, w sytuacji gdy kredyt przeznaczony był na nabycie rzeczy lub usługi, zarówno umowa o kredyt konsumencki, jak i umowa na podstawie której dochodzi do zakupu rzeczy lub usługi, traktowane są tak, jak gdyby stanowiły jedną umowę.

- VI. Jak już wspomniano, projekt ustawy wykracza poza minimum ochrony konsumenta, przewidziane w Dyrektywie Rady 87/102 EWG. Jedną z regulacji zapewniających większą ochronę konsumenta jest, przewidziana w art. 10, możliwość odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki w terminie dziesięciu dni od zawarcia umowy, bez podawania przyczyny. Ponadto, kredytodawca jest obowiązany wręczyć kredytobiorcy, w chwili zawierania umowy, wzór oświadczenia o odstąpieniu. W świetle standardów wspólnotowych, stosowanych w innych państwach członkowskich, zamieszczenie tego rozwiązania należy ocenić bardzo pozytywnie.
- VII. Należy również podkreślić, że z trzech możliwości kontroli nad kredytodawcami, przewidzianymi przez Dyrektywę w art. 12, projekt ustawy odniósł się do trzeciej możliwości, odwołującej się do funkcjonowania organów rozpatrujących skargi dotyczące umów o kredyt konsumencki. Organami tymi są, zgodnie z art. 19 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji i z art. 35 projektowanej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, samorząd terytorialny, powiatowy i miejscy rzecznicy konsumentów oraz organizacje konsumenckie.

Pomimo że rozwiązanie to zapewnia najłabszą kontrolę nad kredytodawcami, jest jednak w pełni zgodne z prawem wspólnotowym.

VIII. W konkluzji stwierdzam, że projekt ustawy o kredycie konsumenckim oraz o zmianie niektórych ustaw, jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

Do uprzejmej wiadomości:

Pani Elżbieta Ostrowska
Wiceprezes
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumenta

SEKRETARZ
Komitetu Infrastruktury Europejskiej

z up. *[Podpis]*
Jan Szymon Walski
Sekretarz Stanu

**URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ**

Cezary Banasiński
Podsekretarz Stanu

Sekr. Min. CB/130/2001/PC

Warszawa, 12 lutego 2001r.

**Pani
Jolanta Rusiniak
p.o. Sekretarza Rady Ministrów
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów**

Szanowna Pani Ministrze

Z upoważnienia Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, przekazuję uzasadnienie dostosowawczego charakteru projektu ustawy o kredycie konsumenckim.

Z poważaniem

PODSEKRETARZ STANU
Cezary Banasiński
Cezary Banasiński

UZASADNIENIE CHARAKTERU DOSTOSOWAWCZEGO PROJEKTU USTAWY O KREDYCIE KONSUMENCKIM

Celem projektu ustawy o kredycie konsumenckim jest dostosowanie przepisów prawa polskiego w zakresie ochrony konsumentów do obowiązującego w tym zakresie ustawodawstwa Unii Europejskiej. Obowiązek zbliżenia ustawodawstwa polskiego do prawa wspólnotowego w przedmiotowej materii wynika bezpośrednio z art. 69 Układu Europejskiego. Uchwalenie ustawy o kredycie konsumenckim podyktowane jest także koniecznością kompleksowej regulacji tej instytucji prawnej, która obecnie normowana jest w wielu aktach prawnych w sposób jedynie fragmentaryczny a tym samym niewyczerpujący. Ponadto, obowiązujące przepisy dotyczą kredytów udzielanych różnym grupom kredytobiorców, a nie tylko kredytów udzielanych konsumentom.

Prawo wspólnotowe daje podstawy do szerokiej ochrony konsumentów już w samym Traktacie Ustanawiającym Wspólnotę Europejską (TWE). Przepis artykułu 95 ust.3 TWE stanowi, że *Komisja Europejska, działając w ramach swoich kompetencji, zawsze będzie brała za podstawę wysoki poziom ochrony konsumenta*. Jednocześnie art. 153 TWE stwierdza, że w celu zapewnienia wysokiego poziomu ochrony konsumenta należy przyczyniać się do ochrony interesów ekonomicznych konsumentów, jak też promować ich prawo do należytej informacji. W oparciu o taką podstawę prawną powstała Dyrektywa Rady nr 87/102 EWG z dnia 22 grudnia 1986 r. w sprawie ujednoczenia ustaw i przepisów wykonawczych państw członkowskich dotyczących kredytów konsumenckich (zmieniona następnie przez Dyrektywę Rady nr 90/88 EWG z dnia 22 lutego 1990 r., Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady nr 98/7 WE z dnia 16 lutego 1998 r. oraz Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady nr 98/7 WE z dnia 16 lutego 1998 r.), stanowiąca zasadniczy akt prawa wspólnotowego w zakresie umów o kredyt konsumencki (zwana dalej Dyrektywą).

Należy przy tym zauważyć, że zarówno przepisy prawa pierwotnego jak i prawo wtórne, w przepisie art. 15 Dyrektywy 87/102 EWG, przewidują, że nic nie stoi na przeszkodzie, aby Państwa Członkowskie zachowały lub wprowadziły do krajowych porządków prawnych bardziej rygorystyczne postanowienia od przewidzianych przez prawo wspólnotowe, jeżeli tylko służy to celowi ochrony konsumenta, zgodnie z zobowiązaniami wynikającymi z Traktatu. W projekcie ustawy w pełni zastosowano także tę możliwość, zapewniając konsumentowi, będącemu stroną umowy o kredyt, ochronę szerszą od minimum określonego w Dyrektywie 87/102 EWG.

Wykraczając poza minimum wyznaczone Dyrektywą, projekt ustawy całościowo implementuje jej przepisy. Już sam zakres definicji, zawarty w art. 1 - 3 projektu oddaje brzmienie definicji wspólnotowych, określonych w art. 1 Dyrektywy. Zasadnicze znaczenie ma w tym kontekście definicja „umowy o kredyt konsumencki”, którą w myśl projektu jest *umowa, na mocy której przedsiębiorca, w zakresie działalności swojego przedsiębiorstwa, udziela konsumentowi kredytu w jakiegokolwiek postaci*. Definicja ta uzupełniona została przykładowym wyliczeniem rodzajów umów (art.2 ust. 2 projektu), które uważane są za umowy o kredyt konsumencki, natomiast art. 3 projektu, w sposób wyczerpujący dokonuje wyliczenia umów, które nie są uznawane za umowy o kredyt konsumencki w rozumieniu ustawy. Wyłączenia te w pełni odpowiadają wyłączeniom z art.2 Dyrektywy. W treści definicji umowy o kredyt konsumencki zawarte jest też pojęcie „kredytodawcy”, które odpowiada brzmieniu definicji wspólnotowej z art. 1 ust.2 (b) Dyrektywy i obejmuje każdy podmiot prawa, niezależnie od formy organizacyjno-prawnej, w której prowadzi działalność, w ramach której zawiera z konsumentem umowę, stanowiącą kredyt w sensie ekonomicznym. Zgodna z prawem wspólnotowym (art.1ust.2(a) Dyrektywy) pozostaje również definicja „konsumenta”, Według niej konsumentem jest *osoba fizyczna, która zawiera umowę z przedsiębiorcą w celu bezpośrednio nie związanym z działalnością gospodarczą*. Ograniczenie pojęcia konsumenta jedynie do osób fizycznych wynika z przytoczonego przepisu wspólnotowego, który stara się zapobiec nadużyciu szerokiej ochrony przewidzianej dla kredytobiorców przez podmioty, które są profesjonalistami.

Artykuł 4 projektu dotyczy natomiast bardzo ważnej z punktu widzenia dostosowania prawa polskiego kwestii warunków formalnych i postanowień umownych, które muszą zostać zawarte przez kredytodawcę w dokumencie umownym. Przepisy te implementują do prawa polskiego postanowienia art. 4 i załącznika I do Dyrektywy. Zgodnie z ich brzmieniem, umowa o kredyt konsumencki musi być zawarta na piśmie. Dalej, przepisy projektu nakładają obowiązek podania w umowie, jak i w ogłoszeniach i reklamach dotyczących warunków umowy kredytowej (art. 16 projektu), rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, zgodnie ze wzorem i w oparciu o przykłady przedstawione w załączniku do projektu (na podstawie art. art. 7 ust. 2), który jest odzwierciedleniem wzoru zamieszczonego w załączniku II Dyrektywy, zmienionym przez Dyrektywę 98/2 WE.

Przepis artykułu 6 projektu odnosi się do sytuacji konsumenta, który ma prawo do otrzymania pisemnej informacji o rocznej stopie oprocentowania i innych kosztach kredytu, w sytuacji, gdy jego zadłużenie w związku z nieprzewidzianym w umowie przekroczeniem

saldą na rachunku bankowym, utrzymuje się za zgodą kredytodawcy przez okres co najmniej trzech miesięcy. Podobne uregulowanie zawiera również w art. 6 Dyrektywy.

Ważnym postanowieniem projektu ustawy, wdrażającym art. 8 Dyrektywy, jest określenie uprawnień konsumenta w związku z przedterminową spłatą kredytu. Projekt ustawy przewiduje w tym względzie, w art. 8, proporcjonalne zmniejszenie całkowitego kosztu kredytu, w stosunku do okresu, o który został skrócony czas korzystania z niego.

Po raz pierwszy uregulowana też została, w art. 9 projektu, ochrona konsumenta w związku z wystawieniem weksli i czeków, przez co wdrożony został do prawa polskiego przepis art. 10 Dyrektywy. Z przepisu wspólnotowego wynika nawet pośrednio możliwość zakazania przyjmowania od konsumentów weksli i czeków. W projekcie ustawy nie przyjęto tak skrajnego rozwiązania, przewidując inne środki, zapewniające równie skuteczną ochronę konsumenta.

Projekt ustawy wprowadza również, w art. 10, środki ochrony konsumenta w razie przeniesienia wierzytelności kredytodawcy z umowy kredytu, na osobę trzecią. Przepis artykułu 9 Dyrektywy stanowi, że w takich sytuacjach konsument będzie uprawniony do podniesienia przeciwko osobie trzeciej każdego zarzutu, jaki był możliwy w stosunku do pierwotnego kredytodawcy, łącznie z kompensatą, jeżeli jest ona dopuszczalna w porządkach prawnych Państw Członkowskich. Projekt ustawy w pełni wdraża wyżej przytoczony przepis prawa wspólnotowego.

Projekt ustawy wychodzi poza minimum określone w Dyrektywie. Jednym z przepisów dających szerszą od wymaganej, ochronę konsumenta, jest przepis art. 11, który zapewnia konsumentowi możliwość odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki, bez podawania przyczyny, w terminie dziesięciu dni od zawarcia umowy. Jednocześnie, kredytodawca, zobowiązany jest przy zawarciu umowy, wręczyć konsumentowi wzór oświadczenia o odstąpieniu.

Zapewnienie ochrony konsumenta przy udzielaniu kredytu na nabycie towarów lub usług, regulowane przez Dyrektywę w art. 7 i 11, znajduje swoje odbicie w art. 12 i 13 projektu ustawy. Przepisy te gwarantują konsumentowi w tym zakresie jeszcze większą ochronę od ochrony przewidzianej w Dyrektywie. Zgodnie z postanowieniami projektu, w sytuacji gdy kredyt przeznaczony był na nabycie rzeczy lub usługi, zarówno umowa o kredyt konsumencki, jak i umowa, na podstawie której dochodzi do zakupu rzeczy lub usługi, traktowane są tak, jakby stanowiły jedną umowę.

Projekt ustawy normuje także, w art. 14, postępowanie w razie zwłoki konsumenta z zapłatą dwóch rat kredytu. Przepis tego artykułu nie wynika bezpośrednio z prawa

wspólnotowego, podobnie jak przepis art. 15, dotyczący sytuacji w której naruszone zostały przepisy dotyczące treści umowy o kredyt konsumencki. Ich zawarcie w projekcie ustawy jest jednak konieczne ze względu na spójność mechanizmów rządzących umowami o kredyt konsumencki.

Przepis art. 17 jest odzwierciedleniem art. 14 Dyrektywy. Celem przepisów jest zapobieżenie sytuacji, w której postanowienia projektu ustawy (i odpowiednio Dyrektywy) byłyby udaremniane przez postanowienia umowne.

Projektowana ustawa o kredycie konsumenckim w całości transponuje *acquis communautaire* w obszarze kredytów konsumenckich, reprezentowane przez Dyrektywę Rady 87/102 EWG. Wypełnia też zobowiązania dostosowawczego, wynikające z Narodowego Programu Przygotowania do Członkostwa (NPPC 2000), który w Priorytecie 23 przewiduje przyjęcie projektu ustawy przez Radę Ministrów w III/IV kwartale 2000 roku. Polskie Stanowisko Negocjacyjne w obszarze „Ochrona konsumenta i zdrowia” zobowiązuje do przyjęcia całości *acquis* w tym obszarze do końca 2002 roku.

LISTA PRZEKAZANYCH DOKUMENTÓW
DO
**PROJEKTU USTAWY
O KREDYCIE KONSUMENCKIM**

przyjętego przez Radę Ministrów
w dniu 20 grudnia 2000 r.

Obszar Negocjacyjny: „Ochrona konsumentów i zdrowia”
Narodowy Program Przygotowania do Członkostwa Polski w Unii Europejskiej: rozdział 23,
priorytet 23.1

1.	Deklaracja dotycząca dostosowawczego charakteru projektu ustawy wraz z uzasadnieniem dostosowawczego charakteru
2.	Projekt ustawy wraz z uzasadnieniem
3.	Zestawienie przepisów dostosowujących projektowanej ustawy wraz z odpowiednimi przepisami Unii Europejskiej (tabela)
4.	Opinia Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej o zgodności projektu z prawem Unii Europejskiej wydana dnia 19 grudnia 2000r.
5.	Tłumaczenia zweryfikowane następujących aktów prawa Unii Europejskiej, w wersji papierowej i elektronicznej: 1.Dyrektywa Rady 87/102/EWG z dnia 22 grudnia 1986r. w sprawie dostosowania ustaw, rozporządzeń i przepisów administracyjnych państw członkowskich dotyczących kredytów konsumenckich 2.Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 98/7/WE z dnia 16 lutego 1998r. zmieniająca dyrektywę 87/102/EWG w sprawie dostosowania ustaw , rozporządzeń i przepisów administracyjnych państw członkowskich dotyczących kredytów konsumenckich 3.Dyrektywa Rady 90/88/EWG z dnia 22 lutego 1990r. zmieniająca dyrektywę 87/102/EWG w sprawie dostosowania ustaw, rozporządzeń i przepisów administracyjnych państw członkowskich dotyczących kredytów konsumenckich

Ustawa o kredycie konsumenckim

3870102	Dyrektywa Rady 87/102/EWG z dnia 22 grudnia 1986r. w sprawie dostosowania ustaw, rozporządzeń i przepisów administracyjnych państw członkowskich dotyczących kredytów konsumenckich
3980007	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 98/7/WE z dnia 16 lutego 1998r. zmieniająca dyrektywę 87/102/EWG w sprawie dostosowania ustaw, rozporządzeń i przepisów administracyjnych państw członkowskich dotyczących kredytów konsumenckich
3900088	Dyrektywa Rady 90/88/EWG z dnia 22 lutego 1990r. zmieniająca dyrektywę 87/102/EWG w sprawie dostosowania ustaw, rozporządzeń i przepisów administracyjnych państw członkowskich dotyczących kredytów konsumenckich

DYREKTYWA RADY**z 22 grudnia 1986 r.****w sprawie dostosowania ustaw, rozporządzeń i przepisów administracyjnych państw członkowskich dotyczących kredytów konsumenckich****87/102/EWG**

RADA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą, a w szczególności zaś jego art.100,

uwzględniając propozycję Komisji¹,

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego²,

uwzględniając opinię Komisji Ekonomiczno-Społecznej³,

a także mając na uwadze, co następuje:

uwzględniając, że istnieją znaczne różnice w przepisach państw członkowskich dotyczących kredytów konsumenckich;

różnice te mogą prowadzić do zakłócenia konkurencji pomiędzy kredytodawcami działającymi w ramach wspólnego rynku;

różnice te ograniczają możliwości uzyskania przez konsumenta kredytu w innych państwach członkowskich; mają one wpływ na wielkość oraz charakter kredytu, jak również na zakup towarów i usług;

w rezultacie, różnice te mają wpływ na swobodny przepływ towarów i usług uzyskiwanych przez konsumentów na kredyt i w ten sposób bezpośrednio oddziałują na funkcjonowanie wspólnego rynku;

jeżeli zwiększy się kredyt globalny udzielony konsumentom we Wspólnocie, wówczas ustanowienie wspólnego rynku w zakresie kredytu konsumenckiego będzie korzystne zarówno dla konsumentów, jak i kredytodawców, producentów, hurtowników i detalistów oraz usługodawców;

programy Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej w sprawie polityki ochrony konsumenta i informacji konsumenckiej⁴ przewidują, między innymi, że konsument powinien być chroniony przed nieuczciwymi warunkami kredytowania i że

---

¹ Dz.U. WE nr C 80, z 27.03.1979, str. 4 oraz Dz.U. WE nr C 183, z 10.07.1984, str. 4.

²Dz.U. WE nr C 242, z 12.09.1983, str. 10.

³Dz.U. WE nr C 113, z 7.05.1980, str. 22.

⁴ Dz.U. WE nr C 92, z 25.04.1975, str.1, oraz Dz.U. WE nr C 133, z 3.06.1981, str.1.

harmonizacja ogólnych warunków kredytów konsumenckich powinna być traktowana priorytetowo;

rozbieżności pomiędzy literą prawa, a praktycznym jego zastosowaniem prowadzą do niejednakowej ochrony konsumenta w dziedzinie kredytów konsumenckich pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi;

w ostatnich latach nastąpił szereg zmian w rodzajach kredytów oferowanych i wykorzystywanych przez konsumentów; wciąż powstają i rozwijają się nowe formy kredytów konsumenckich;

konsument powinien otrzymywać stosowną informację o warunkach i kosztach kredytu oraz o swoich zobowiązaniach; a informacja ta powinna określać, między innymi, roczną stawkę oprocentowania kredytu lub, jeśli takiej informacji zabraknie, całkowitą kwotę, jaką konsument ma zapłacić za kredyt; a do czasu ustalenia dla całej Wspólnoty metody lub metod obliczania efektywnej rocznej stawki oprocentowania, państwa członkowskie powinny zachować istniejące metody lub zwyczaje obliczania tej stawki, lub jeśli ich zabraknie, powinny ustalić warunki określania całkowitego kosztu kredytu dla konsumenta;

warunki kredytowe mogą być dla konsumenta niekorzystne, a skuteczniejszą ochronę konsumenta zapewnić może przyjęcie pewnych wymogów, które będą stosowane do wszystkich form kredytowania;

mając na względzie charakter pewnych umów o kredyt lub rodzajów transakcji, umowy te lub transakcje powinny być częściowo lub w całości wyłączone spod niniejszej dyrektywy;

państwa członkowskie powinny mieć możliwość, po konsultacji z Komisją, wyłączenia spod dyrektywy pewnych form kredytów o charakterze niehandlowym, udzielanych na specjalnych warunkach;

praktyka istniejąca w niektórych państwach członkowskich w odniesieniu do dokumentów poświadczonych przez notariusza lub inną władzę zezwala na nie stosowanie pewnych postanowień niniejszej dyrektywy w przypadku takich dokumentów; państwa członkowskie powinny mieć możliwość wyłączenia takich dokumentów spod tych postanowień;

umowy o kredyt na bardzo wysokie kwoty zazwyczaj różnią się od zwykłych konsumenckich umów o kredyt konsumencki, a zastosowanie postanowień niniejszej dyrektywy do umów na bardzo niskie kwoty mogłoby stworzyć niepotrzebne obciążenia natury administracyjnej zarówno dla konsumentów, jak i dla kredytodawców; umowy dotyczące kwot znajdujących się poniżej lub powyżej określonych limitów finansowych powinny być wyłączone z dyrektywy;

przekazanie informacji na temat kosztu kredytu za pośrednictwem ogłoszeń oraz w siedzibie kredytodawcy lub pośrednika, może ułatwić konsumentowi porównanie różnych ofert;

ochrona konsumenta jest pełniejsza, jeśli umowy o kredyt sporządzane są na piśmie i zawierają pewne minimum szczegółowych danych dotyczących warunków umowy;

w przypadku kredytu udzielonego na zakup towarów, państwa członkowskie powinny ustalić warunki, na jakich towary mogą być odzyskane, szczególnie, jeśli konsument nie wyraził na to zgody; a rozliczenie pomiędzy stronami powinno być sporządzone w taki sposób, aby zagwarantować, że odzyskanie towaru nie będzie związane z jakimkolwiek bezpodstawnym wzbogaceniem się;

konsument powinien mieć możliwość wypełnienia zobowiązań przed terminem płatności; a wówczas powinno konsumentowi przysługiwać prawo godziwego zmniejszenia całkowitego kosztu kredytu;

przelew praw kredytodawcy wynikły z umowy o kredyt nie powinien osłabiać pozycji konsumenta;

Państwa członkowskie, które dopuszczają użycie przez konsumentów weksli, skryptów dłużnych lub czeków w związku z umowami o kredyt, powinny zagwarantować, że konsument jest odpowiednio chroniony w przypadku wykorzystania tych dokumentów;

jeśli chodzi o towary lub usługi, których uzyskanie na kredyt konsument zagwarantował sobie umową, powinien on, przynajmniej w okolicznościach określonych poniżej, mieć dodatkowo do jego zwykłych praw umownych, prawa względem kredytodawcy oraz wobec dostawcy towarów lub usług ; wyżej wymienione okoliczności to takie, w których kredytodawca i dostawca towarów lub usług posiadają zawartą wcześniej umowę, w świetle której kredyt udzielany jest wyłącznie przez tego konkretnego kredytodawcę klientom tego konkretnego dostawcy, w celu umożliwienia konsumentowi uzyskania towarów lub usług świadczonych przez tego dostawcę;

ECU jest walutą ustaloną w rozporządzeniu Rady (EWG) nr 3180/78⁵, z poprawkami wprowadzonymi rozporządzeniem (EWG) nr 2626/84⁶; państwa członkowskie powinny mieć pewną ograniczoną swobodę zaokrąglania kwot w walutach krajowych wynikłych z przeliczenia kwot niniejszej dyrektywy wyrażonych w ECU; kwoty wymienione w niniejszej dyrektywie powinny być okresowo analizowane w świetle trendów ekonomicznych i monetarnych Wspólnoty i jeśli zajdzie taka konieczność, uaktualniane;

Państwa członkowskie powinny podjąć odpowiednie kroki w celu upoważnienia osób oferujących kredyt lub pośredniczących w zawarciu umowy o kredyt, nadzorujących lub kontrolujących działalność osób udzielających kredytu, załatwiających sprawy związane z jego udzieleniem albo umożliwiających konsumentom składanie zażaleń w sprawie umów o kredyt lub warunków jego udzielenia;

umowy o kredyt nie powinny, ze szkodą dla konsumenta, naruszać postanowień przyjętych do realizacji niniejszej dyrektywy lub zgodnych z jej postanowieniami; sposób, w jaki umowy są formułowane nie powinien tych postanowień uniemożliwiać;

---

⁵ Dz.U. WE nr L 379, z 30.12.1978, str. 1.

⁶ Dz.U. WE nr L 247, z 16.09.1984, str. 1.

jeżeli niniejsza dyrektywa zapewnia określony stopień harmonizacji przepisów prawnych państw członkowskich dotyczących kredytów konsumenckich oraz określony poziom ochrony konsumenta, nie należy uniemożliwiać państwom członkowskim zachowania lub przyjęcia bardziej rygorystycznych środków ochrony konsumenta, mając należyty wzgląd na ich zobowiązania wynikłe z niniejszego Traktatu;

najpóźniej 1 stycznia 1995 roku Komisja powinna przedstawić Radzie raport dotyczący zastosowania niniejszej dyrektywy,

PRZYJMUJE NASTĘPUJĄCĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

1. Dyrektywa dotyczy umów o kredyt konsumencki.

2. W rozumieniu tej dyrektywy oznaczają:

- a) „konsument” oznacza osobę fizyczną, która w transakcjach objętych niniejszą dyrektywą działać będzie w celach określonych, jako nie związane z jej zawodem;
- b) „kredytodawca” oznacza osobę fizyczną lub osobę prawną lub grupę takich osób, która udziela kredytu w ramach wykonywanego zawodu;
- c) „umowa o kredyt” oznacza umowę, za pomocą której kredytodawca udziela lub zobowiązuje się do udzielenia konsumentowi kredytu w formie płatności odroczonej, zaliczki lub innej podobnej usługi finansowej.

Umowy na stałe dostarczanie usług lub świadczeń, kiedy to konsument ma prawo do ratalnej zapłaty za okresy ich dostarczania, nie są uważane za umowy o kredyt w świetle niniejszej dyrektywy;

- d) „całkowity koszt obsługi kredytu” oznacza wszystkie koszty kredytu łącznie z oprocentowaniem i innymi należnościami bezpośrednio związanymi z umową o kredyt konsumencki, określone zgodnie z postanowieniami lub zwyczajami istniejącymi lub wprowadzonymi przez państwa członkowskie.
- e) „efektywna roczna stawka oprocentowania” oznacza całkowity koszt kredytu, jaki poniesie konsument, wyrażony w postaci rocznej stopy procentowej od kwoty udzielonego kredytu i obliczonego zgodnie z istniejącymi metodami stosowanymi przez państwa członkowskie.

Artykuł 2

1. Niniejsza dyrektywa nie będzie miała zastosowania do:

- a) umów o kredyt lub umów będących przyrzeczeniem udzielenia kredytu:

mającego przede wszystkim na celu uzyskanie lub zachowanie praw własności gruntu albo istniejącego lub pozostającego do wyposażenia budynku,

- przeznaczonego do celów renowacji lub modernizacji budynku jako takiego;
  - b) umów najmu za wyjątkiem tych, które zastrzegają sobie, że prawo własności ostatecznie przejdzie na najemcę;
  - c) kredytów udzielanych lub dostępnych bez naliczania odsetek lub jakichkolwiek innych należności;
  - d) umów o kredyt, według których nie pobierane są żadne odsetki pod warunkiem, że konsument wyraża zgodę na spłacenie kredytu w formie wpłaty jednorazowej;
  - e) kredytów na przekroczenie konta na rachunkach bieżących, udzielonych przez instytucję kredytową lub finansową, innych niż na rachunki kredytowe.
- Niemniej jednak, postanowienia art. 6 będą miały zastosowanie do takich kredytów;
- f) umów o kredyt dotyczących kwot mniejszych niż 200 ECU lub większych niż 20 000 ECU;
  - g) umów o kredyt, w świetle których konsument zobowiązany jest do spłacenia kredytu w okresie nie przekraczającym trzech miesięcy;
- lub maksymalnie w czterech ratach w okresie nie przekraczającym 12 miesięcy.

2. Państwo członkowskie może, po konsultacji z Komisją, wyłączyć z niniejszej dyrektywy pewne rodzaje kredytów, które spełniają następujące warunki:

- udzielane są według stawek obliczonych poniżej aktualnych stawek rynkowych, oraz - nie są dostępne dla ogółu społeczeństwa.

3. Postanowienia art. 4 i art. 6 do 12 nie będą miały zastosowania do umów o kredyt lub umów będących przyrzeczeniem udzielenia kredytu zabezpieczonego hipoteką lub prawem zastawu na nieruchomości, o ile nie zostały one uprzednio wyłączone z dyrektywy, zgodnie z ust. 1 lit. a) niniejszego artykułu.

4. Państwa członkowskie mogą wyłączyć z postanowień art. 6 do 12 umowy o kredyt zawierane w formie dokumentów poświadczonych przez notariusza lub sędziego.

Artykuł 3

Nie naruszając dyrektywy Rady 84/450/EWG z 10.09.1984 r. w sprawie dostosowania ustaw, rozporządzeń i przepisów administracyjnych państw członkowskich dotyczących reklamy wprowadzającej w błąd⁷ oraz przepisów i zasad stosowanych w przypadku nieuczciwej reklamy, jakiegokolwiek ogłoszenie lub jakakolwiek oferta wystawiona w

---

⁷ Dz.U. WE nr L 250, z 19.09.1984, str. 17.

siedzibie firmy, oferująca kredyt lub oferująca pośrednictwo w zawarciu umowy o kredyt, w której stawka procentowa lub jakiegokolwiek liczby mające związek z kosztem obsługi kredytu są zawarte, będzie również określać efektywną roczną stawkę oprocentowania za pomocą reprezentatywnego przykładu, jeśli nie można tego przedstawić w inny sposób.

Artykuł 4

1. Umowy o kredyt sporządzane będą w formie pisemnej. Konsument otrzyma kopię pisemnej umowy.

2. Pisemna umowa zawierać będzie:

a) określenie efektywnej rocznej stawki oprocentowania;

b) określenie warunków, na jakich roczna stawka oprocentowania może być zmieniona.

W przypadkach, w których niemożliwe jest określenie rocznej stawki oprocentowania, konsumentowi zostanie przekazana stosowna informacja w pisemnej umowie. Informacja ta powinna przynajmniej zawierać treści zawarte w drugim akapicie art. 6 ust. 1.

3. Pisemna umowa będzie w dalszej swej części zawierała inne zasadnicze warunki jej zawarcia.

Tytułem przykładu, załącznik do niniejszej dyrektywy zawiera listę takich warunków, których włączenia do pisemnej umowy jako istotny element, mogą żądać państwa członkowskie.

Artykuł 5

W drodze odstępstwa od art. 3 i 4 ust. 2 oraz będącej w toku ustalania decyzji dla całej Wspólnoty o wprowadzeniu metody lub metod do obliczania efektywnej rocznej stawki oprocentowania, te państwa członkowskie, które w chwili zgłaszania niniejszej dyrektywy nie żądają wykazywania efektywnej rocznej stawki oprocentowania lub które nie mają ustalonej metody jej obliczania, powinny przynajmniej żądać określenia całkowitego kosztu obsługi kredytu, jaki poniesie konsument.

Artykuł 6

1. Nie naruszając derogacji, zgodnie z art. 2 ust. 1 lit. e), tam, gdzie jest umowa pomiędzy instytucją kredytową lub instytucją finansową a konsumentem na udzielenie kredytu w formie kredytu na przekroczenie konta na rachunek bieżący, inny niż rachunki kredytowe, konsument zostanie poinformowany podczas lub przed zawarciem umowy:

- o limicie kredytu, jeśli taki istnieje;

- o rocznej stawce oprocentowania oraz opłatach ponoszonych od chwili zawarcia umowy i warunkach, na jakich mogą one być zmienione;
- procedurze wypowiedzenia umowy.

Informacja ta zostanie potwierdzona na piśmie.

2. Ponadto, podczas trwania umowy, konsument będzie informowany o każdej zmianie dotyczącej efektywnej rocznej stawki oprocentowania lub związanych z nią opłatach, gdy taka zmiana nastąpi. Informacja ta może być przekazana w formie wyciągu z konta lub w innej formie przyjętej przez państwa członkowskie.

3. Państwa członkowskie, w których za milczącą zgodą, dopuszczalne jest przekraczanie stanu konta, zagwarantują, że konsument jest informowany o wysokości efektywnej rocznej stawki oprocentowania i związanych z tym opłatach, oraz o jakichkolwiek zmianach tychże, w sytuacji, gdy przekroczenie konta wydłuży się poza okres trzech miesięcy.

Artykuł 7

W przypadku kredytu udzielonego na zakup towarów, państwa członkowskie ustalą warunki, na jakich towary mogą być odzyskane, szczególnie, jeśli konsument nie wyraził na to zgody. Dodatkowo zagwarantują one, że kiedy kredytodawca odzyskuje towar w posiadanie, rozliczenie pomiędzy stronami zostanie sporządzone w taki sposób, aby zagwarantować, że odzyskanie towaru nie będzie związane z jakimkolwiek bezpodstawnym wzbogaceniem się.

Artykuł 8

Konsument będzie uprawniony do wypełnienia zobowiązań określonych w umowie kredytowej przed terminem płatności określonym w umowie. W tym przypadku, zgodnie z prawem ustalonym przez państwa członkowskie, konsument będzie uprawniony do uzyskania odpowiedniej obniżki całkowitego kosztu kredytu.

Artykuł 9

Gdy prawa kredytodawcy, zgodnie z umową o kredyt, przeniesione są na osobę trzecią, konsument będzie uprawniony do wniesienia przeciwko osobie trzeciej każdego zarzutu, jaki był możliwy w stosunku do pierwotnego kredytodawcy, łącznie z zarzutem potrącenia, jeśli jest ona dopuszczalna w zainteresowanych państwach członkowskich.

Artykuł 10

Państwa członkowskie, które w związku z umowami o kredyt, zezwalają konsumentowi na:

- a) dokonywanie wpłat za pomocą weksli, łącznie z weksłami własnymi,
  - b) udzielanie gwarancji za pomocą weksli, łącznie z weksłami własnymi oraz czeków,
- zagwarantują, że konsument jest wystarczająco zabezpieczony podczas użytkowania tych dokumentów do wyżej wymienionych celów.

Artykuł 11

1. Państwa członkowskie zagwarantują, że istnienie umowy o kredyt w żaden sposób nie wpłynie na prawa konsumenta wobec dostawcy towarów lub usług zakupionych na mocy takiej umowy, w przypadkach, gdy towary lub usługi nie są dostarczone lub nie są zgodne z umową o ich dostawę.

2. Jeżeli:

- a) w celu zakupu towarów lub uzyskania usługi, konsument zawiera umowę o kredyt z osobą inną niż ich dostawca i
- b) kredytodawca i dostawca towarów lub usług sporządzili wcześniejszą umowę, na mocy której kredyt dostępny jest wyłącznie od tego konkretnego kredytodawcy dla klientów tego konkretnego dostawcy na uzyskanie towarów lub usług od tego dostawcy i
- c) konsument wymieniony pod lit. a) uzyska swój kredyt, zgodnie ze sporządzoną wcześniej umową i
- d) towary lub usługi objęte umową o kredyt nie zostaną dostarczone lub zostaną dostarczone częściowo, lub nie będą zgodne z umową o ich dostawę i
- e) konsument dążył do pokrycia szkody przez dostawcę, ale bez powodzenia, mimo, że jest do tego uprawniony; konsument będzie miał prawo dochodzenia roszczeń od kredytodawcy.

Państwa członkowskie określą do jakiego stopnia i na jakich warunkach odszkodowanie to będzie możliwe.

3. Ust. 2 nie znajduje zastosowania, jeśli pojedyncza omawiana transakcja nie przekroczy kwoty równoważnej 200 ECU.

Artykuł 12

1. Państwa członkowskie:

- a) zagwarantują, że osoby oferujące kredyt lub pośrednictwo w zawarciu umowy o kredyt uzyskają oficjalne zezwolenie na taką działalność, ściśle określone, lub jako dostawcy towarów i usług; lub

b) zagwarantują, że działalność osób udzielających kredytu lub pośredniczących w udzieleniu kredytu podlegać będzie kontroli lub nadzorowi przez właściwą instytucję lub organ urzędowy; lub

c) będą popierać tworzenie odpowiednich organów rozpatrujących skargi dotyczące umów o kredyt lub warunków kredytowania oraz zapewnią stosowne informacje lub porady konsumentom, których to dotyczy.

2. Państwa członkowskie mogą zastrzec, że zezwolenia wymienione w ust. 1 lit. a) nie będą wymagane, jeśli osoby oferujące zawarcie lub załatwienie umowy o kredyt spełniają warunki określone w art. 1 pierwszej dyrektywy Rady z 12.12.1977 r. w sprawie koordynacji ustaw, rozporządzeń i przepisów administracyjnych związanych z tworzeniem i działalnością instytucji kredytowych⁸ i mają zezwolenie, zgodnie z postanowieniami tej dyrektywy.

Jeśli osoby udzielające kredytu lub pośredniczące w jego udzieleniu były upoważnione zarówno w sposób ściśle określony, zgodnie z postanowieniami ust. 1 lit. a), jak również z postanowieniami wyżej wymienionej dyrektywy, jednak to drugie upoważnienie zostanie później cofnięte, to właściwy organ władzy odpowiedzialny za wydawanie określonych zezwoleń na udzielanie kredytu, zgodnie z ust. 1 lit. a), będzie poinformowany i podejmie decyzję czy osoby, których to dotyczy, mogą nadal udzielać kredytów lub pośredniczyć w ich udzielaniu, czy też określone zezwolenie, zgodnie z ust. 1 lit. a) zostanie cofnięte.

Artykuł 13

1. Dla celów niniejszej dyrektywy, ECU jest walutą zdefiniowaną w rozporządzeniu (EWG) nr 3180/78, z poprawkami wprowadzonymi rozporządzeniem (EWG) nr 2626/84. Równowartość w walucie krajowej będzie początkowo obliczana według kursu obowiązującego w dniu przyjęcia niniejszej dyrektywy.

Państwa członkowskie mogą zaokrąglić kwoty w walucie krajowej wynikłe ze zamiany kwot podanych w ECU, pod warunkiem, że takie zaokrąglenie nie przekroczy 10 ECU.

2. Co pięć lat, przy czym po raz pierwszy w roku 1995, Rada, działając zgodnie z projektem Komisji, zbada, i jeśli zajdzie taka potrzeba, skoryguje kwoty zawarte w niniejszej dyrektywie, zgodnie z gospodarczą i finansową sytuacją we Wspólnocie.

Artykuł 14

1. Państwa członkowskie zagwarantują, że umowy o kredyt nie naruszają, ze szkodą dla konsumenta, postanowień krajowych norm prawnych uzupełniających niniejszą dyrektywę lub z nią zgodnych.

---

⁸ Dz.U. WE nr L 322, z 17.12.1977, str. 30.

2. Państwa członkowskie zagwarantują ponadto, że przepisy, które przyjęły zgodnie z niniejszą dyrektywą, nie będą uniemożliwiane poprzez specjalny sposób formułowania umów, w szczególności poprzez metodę rozdzielania kwoty kredytu na kilka umów.

Artykuł 15

Niniejsza dyrektywa nie przeszkodzi państwom członkowskim w zachowaniu lub przyjęciu bardziej rygorystycznych postanowień w celu ochrony konsumentów, zgodnie z ich zobowiązaniami wynikłymi z Traktatu.

Artykuł 16

1. Państwa członkowskie podejmą wszelkie środki niezbędne do wdrożenia niniejszej dyrektywy nie później niż 1 stycznia 1990 roku i niezwłocznie powiadomią o tym Komisję.

2. Państwa członkowskie prześlą Komisji teksty najważniejszych przepisów prawa krajowego, przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 17

Przed 1 stycznia 1995 roku Komisja przedstawi Radzie raport w sprawie zastosowania niniejszej dyrektywy.

Artykuł 18

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli, dnia 22 grudnia 1986 roku.

W imieniu Rady
G. SHAW
Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK**LISTA INFORMACJI, O KTÓRYCH MOWA W ART. 4 UST. 3**

1. Umowy o kredyt na finansowanie dostawy poszczególnych towarów lub usług:

- i) opis towarów lub usług objętych umową;
- ii) cena gotówkowa i cena płatna na podstawie umowy o kredyt;
- iii) kwota depozytu, jeśli taki istnieje, ilość i wysokość rat i terminy płatności lub metoda ich określania, jeśli nie są znane w chwili zawarcia umowy;
- iv) wskazanie, że konsument będzie uprawniony, jak to określono w art. 8, do zniżki, jeśli dokona wcześniejszej spłaty;
- v) kto jest właścicielem towarów (jeśli prawo własności nie przechodzi bezpośrednio na konsumenta) i warunki, na jakich konsument stanie się ich właścicielem;
- vi) określenie formy zabezpieczenia, o ile jest wymagane;
- vii) okres możliwości wycofania się z umowy, o ile taka istnieje;
- viii) wskazanie ubezpieczenia (ubezpieczeń), o ile są wymagane i wówczas, gdy wybór ubezpieczyciela nie podlega decyzji konsumenta, wskazanie kosztu z nim związanego.

2. Umowy o kredyt realizowane za pomocą kart kredytowych:

- i) wysokość limitu kredytowego, o ile istnieje;
- ii) warunki spłaty lub sposoby ich określania;
- iii) okres wycofania się z umowy, o ile taki istnieje;

3. Umowy o kredyt realizowane za pomocą rachunku bieżącego, które nie są objęte innymi postanowieniami niniejszej dyrektywy:

- i) wysokość limitu kredytowego, o ile istnieje, lub metoda jej określenia;
- ii) warunki wykorzystania i spłaty;
- iii) okres wycofania się z umowy, o ile taki istnieje;

4. Inne umowy o kredyt objęte niniejszą dyrektywą:

- i) wysokość limitu kredytowego, o ile istnieje;
- ii) wskazanie zabezpieczenia, o ile jest wymagane;
- iii) warunki spłaty;
- iv) okres możliwości wycofania się z umowy, o ile taki istnieje;
- v) wskazanie, że konsument będzie uprawniony, jak to określono w art. 8, do zniżki, jeśli dokona wcześniejszej spłaty.

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**z 16 lutego 1998 r.****zmieniająca dyrektywę 87/102/EWG w sprawie dostosowania ustaw, rozporządzeń i przepisów administracyjnych państw członkowskich dotyczących kredytów konsumenckich****98/7/WE**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, a w szczególności zaś jego art. 100a,

uwzględniając wniosek Komisji¹,uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Społecznego²,działając zgodnie z procedurą zawartą w art. 189b tego Traktatu³,

a także mając na uwadze, co następuje:

w celu wspierania tworzenia i funkcjonowania rynku wewnętrznego oraz zapewnienia konsumentom korzyści z wysokiego poziomu ochrony, pożądane jest stosowanie w całej Wspólnocie jednej metody obliczania efektywnej rocznej stopy procentowej kredytu konsumpcyjnego;

art. 5 dyrektywy nr 87/102/EWG⁴ stanowi o wprowadzeniu wspólnotowej metody lub metod obliczania efektywnej rocznej stopy procentowej;

w celu wprowadzenia takiej jednolitej metody obliczania pożądane jest opracowanie jednolitego wzoru matematycznego na obliczanie efektywnej rocznej stopy procentowej oraz na określanie poszczególnych pozycji kosztu kredytu, które mają być uwzględniane w tych obliczeniach, poprzez wskazanie tych kosztów, które nie powinny być w nich uwzględniane;

w załączniku II do dyrektywy nr 87/102/EWG wprowadzono wzór matematyczny na obliczanie efektywnej rocznej stopy procentowej, natomiast zgodnie z art. 1a ust. 2 tej dyrektywy opłaty mają być wyłączone z obliczeń „całkowitego kosztu udzielenia kredytu konsumentowi”;

¹ Dz.U. WE nr C 235, z 13.08.1996r., str. 8 oraz Dz.U. WE nr C 137, z 3.05.1997r., str. 9.

² Dz.U. WE nr C 30, z 30.01.1997r., str. 94.

³ Opinia Parlamentu Europejskiego z 20 lutego 1997r. (Dz.U. WE nr C 85, z 17.03.1997r., str. 108), wspólne Stanowisko Rady z dnia 7 lipca 1997r. (Dz.U. WE nr C 284, z 19.09.1997, str. 1) oraz decyzja Parlamentu Europejskiego z 19 listopada 1997r. Decyzja Rady z 18 grudnia 1997r.

⁴ Dz.U. WE nr L 42, z 12.02.1987, str. 48. Dyrektywa zmieniona dyrektywą nr 90/88/EWG (Dz.U. WE nr L 61, z 10.03.1990, str. 14).

w przejściowym okresie trzech lat począwszy od dnia 1 stycznia 1993 roku państwom członkowskim, w których do dnia 1 marca 1990 roku obowiązywały przepisy zezwalające na stosowanie innych wzorów matematycznych na obliczanie efektywnej rocznej stopy procentowej, zezwolono na dalsze stosowanie tych przepisów;

Komisja dostarczyła Radzie raport, zgodnie z którym w świetle dotychczasowych doświadczeń możliwe jest stosowanie jednolitego wspólnotowego wzoru matematycznego na obliczanie efektywnej rocznej stopy procentowej;

art. 1a ust. 3 dyrektywy nr 87/102/EWG, zgodnie z którym w niektórych państwach członkowskich pewne koszty wyłączane były z obliczeń rocznej stopy procentowej, stał się nieaktualny, gdyż żadne z państw członkowskich nie stosowało tego artykułu;

konieczne jest zachowanie dokładności co najmniej do jednego miejsca po przecinku;

zakłada się, iż rok ma 365 dni lub 365,25 dnia lub (w latach przestępnych) 366 dni, 52 tygodnie lub 12 równych miesięcy; zakłada się, iż jeden taki miesiąc liczy 30,41666 dni;

pożądane jest, by konsumenci mieli możliwość zapoznania się z terminami stosowanymi w różnych państwach członkowskich na oznaczenie „efektywnej rocznej stopy procentowej”;

właściwe jest niezwłoczne zbadanie w jakim zakresie konieczna jest dalsza harmonizacja elementów kosztu kredytu konsumenckiego umożliwiająca stworzenie sytuacji, w której korzystniej wypadaloby dla konsumenta europejskiego porównanie efektywnych rocznych stóp procentowych oferowanych przez instytucje finansowe w różnych państwach członkowskich, co tym samym zapewniłoby harmonijne funkcjonowanie rynku wewnętrznego,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

W dyrektywie nr 87/102/EWG wprowadza się następujące zmiany:

a) artykuł 1a ust. 1 lit. a) otrzymuje następujące brzmienie:

- w greckiej wersji językowej dyrektywy:

„Το συνολικο ετησιο πραγματικο ποσοστο επιβαρυνσηζ που εξισωνει σε ετπσια βαση τιζ παρουσεζ αξιεζ του συνολου των τρεχουσων η μελλοντιχων (δανειων, εξοφλησεων και επιβαρυνσεων που εχουν αναληφθει απο το δανειστη και το (δανειζομενο) χαταναλωτη, υπολογιζεται συμφωνα με το μαθηματιχο τυπο που παρατιθεται στο παραρτημα II.”.

- w angielskiej wersji językowej dyrektywy:

-

„Roczną stopę procentową, którą stanowi obliczana w stosunku rocznym stopa zrównująca aktualną wartość wszelkich przyszłych lub istniejących zobowiązań (pożyczek, spłat pożyczek

i opłat) i uzgodniona przez pożyczkodawcę i pożyczkobiorcę, oblicza się na podstawie wzoru matematycznego przedstawionego w załączniku II.”

b) skreśla się art. 1a ust. 3.

c) skreśla się art. 1a ust. 5.

d) art. 3 otrzymuje następujące brzmienie:

„Nie naruszając przepisów dyrektywy Rady 84/450/EWG z 10 września 1984 roku w sprawie dostosowania ustaw, rozporządzeń oraz przepisów administracyjnych państw członkowskich dotyczących reklamy wprowadzającej w błąd* oraz przepisów i zasad stosowanych odnośnie nieuczciwej reklamy, jakkolwiek reklama lub oferta eksponowana w pomieszczeniach firm, gdzie oferowany jest kredyt lub pomoc w zawarciu umowy o kredyt i gdzie podane są stopy procentowe lub jakiegokolwiek dane liczbowe związane z kosztami kredytu, powinna zawierać informacje o rocznej stopie procentowej w postaci odpowiedniego przykładu, o ile nie jest w tym przypadku praktykowany inny sposób informowania.”

e) Załącznik II zostaje zastąpiony załącznikiem I niniejszej dyrektywy;

f) Załącznik III zostaje zastąpiony załącznikiem II niniejszej dyrektywy.

Artykuł 2

1. Państwa członkowskie wprowadzą w życie ustawy, rozporządzenia i przepisy administracyjne niezbędne do wdrożenia niniejszej dyrektywy i niezwłocznie powiadomią o tym Komisję.

Państwa członkowskie wdrożą wspomniane przepisy najpóźniej w ciągu dwóch lat od dnia wejścia w życie niniejszej dyrektywy.

W przypadku wprowadzenia w życie przez państwa członkowskie wspomnianych środków, powinny one zawierać odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie to powinno towarzyszyć ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez państwa członkowskie.

2. Państwa członkowskie prześlą Komisji teksty podstawowych przepisów prawa krajowego przyjętych w zakresie objętym niniejszą dyrektywą.

Artykuł 3

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli, dnia 16 lutego 1998 roku.

---

* Dz.U. WE nr L 250, z 19.09.1984, str. 17. Dyrektywa zmieniona ostatnio przez dyrektywę nr 97/55/WE (Dz.U. WE nr L 280, z 23.10.1997, str. 18).”;

W imieniu Parlamentu Europejskiego   *W imieniu Rady*
Przewodniczący   *Przewodniczący*
J.M.GIL-ROBLES J.CUNNINGHAM

ZAŁĄCZNIK I

„ZAŁĄCZNIK II

PODSTAWOWE RÓWNANIE WYRAŻAJĄCE RÓWNOWAŻNOŚĆ SUMY POŻYCZEK
Z JEDNEJ STRONY DO SUMY SPŁAT POŻYCZEK I KOSZTÓW

$$\sum_{K=1}^{K=m} \frac{A_K}{(1+i)^{t_K}} = \sum_{K'=1}^{K'=m'} \frac{A'_{K'}}{(1+i)^{t_{K'}}$$

Znaczenie liter i symboli:

- K - numer pożyczki
 K' - numer spłaty pożyczki lub opłaty
 A_K - kwota pożyczki numer K
 A'_{K'} - kwota spłaty pożyczki numer K'
 Σ - suma
 m - numer ostatniej pożyczki
 m' - numer ostatniej spłaty pożyczki lub opłaty
 t_K - okres czasu, wyrażony w latach i częściach roku
 (w ułamku), pomiędzy datą pożyczki nr 1 i datami kolejnych pożyczek od nr 2 do m
 t_{K'} - okres czasu, wyrażony w latach i częściach roku
 (w ułamku), pomiędzy datą pożyczki nr 1 i datami spłat pożyczki lub wnoszenia opłat od nr 1 do m'
 i - stopa procentowa, którą można obliczyć (algebraicznie, za pomocą kolejnych przybliżeń lub programu komputerowego) na podstawie równania, w którym pozostałe dane są znane z umowy lub z innych źródeł.

Uwagi:

- (a) Kwoty wpłacane przez obie strony w różnym czasie nie muszą być równe ani nie muszą być płacone w regularnych odstępach czasu.
 (b) Data początkowa to data pierwszej pożyczki.
 (c) Okresy czasu pomiędzy datami stosowane w obliczeniach wyrażane są w latach lub w częściach roku (w ułamku). Zakłada się, że rok ma 365 dni lub 365,25 dnia lub (w latach przestępnych) 366 dni, 52 tygodnie lub 12 równych miesięcy. Zakłada się, że jeden miesiąc liczy 30,41666 dnia (tj. 365/12).
 (d) Wynik obliczenia podaje się z dokładnością co najmniej do jednego miejsca po przecinku. Przy zaokrągleniu wyniku do danego miejsca po przecinku stosuje się następującą zasadę:

Jeśli cyfra występująca po wybranym przez nas miejscu po przecinku jest równa lub większa od pięciu, cyfrę na wybranym przez nas miejscu po przecinku zwiększamy o jeden.

- (e) Państwa członkowskie zapewnią tożsamość wyników otrzymywanych za pomocą stosowanych metod rozwiązywania równań z wynikami podanymi w przykładach przedstawionych w załączniku III.”

ZAŁĄCZNIK II

„ZAŁĄCZNIK III

PRZYKŁADOWE OBLICZENIA

A. OBLICZANIE ROCZNEJ STOPY PROCENTOWEJ NA PODSTAWIE ROKU
 KALENDARZOWEGO
 (1 ROK = 365 DNI (LUB 366 DNI W LATACH PRZESTĘPNYCH))

Przykład pierwszy

Suma pożyczki podjętej w dniu 1 stycznia 1994 wynosi $S = 1000$ ECU.

Splata pożyczki następuje w jednej racie w wysokości 1200 ECU dnia 1 lipca 1995, tzn. 1 1/2 roku lub 546 (= 365 + 181) dni od daty pożyczki.

$$\text{Równanie ma następującą postać: } 1000 = \frac{1200}{(1+i)^{\frac{546}{365}}}$$

lub:

$$(1+i)^{\frac{546}{365}} = 1,2$$

$$1+i = 1,1296204$$

$$i = 0,1296204$$

Wartość tę zaokrąglamy do 13% (lub do 12,96%, jeśli preferowane jest zachowanie dokładności do dwóch miejsc po przecinku).

Przykład drugi

Suma pożyczki wynosi $S = 1000$ ECU, ale kredytodawca zatrzymuje 50 ECU z tytułu wydatków administracyjnych, tak więc w rzeczywistości pożyczka wynosi 950 ECU; splata pożyczki w wysokości 1200 ECU następuje, podobnie jak w pierwszym przykładzie, dnia 1 lipca 1995.

$$\text{Równanie ma następującą postać: } 950 = \frac{1200}{(1+i)^{\frac{546}{365}}}$$

lub:

$$(1+i)^{\frac{546}{365}} = 1,263157$$

$$1+i = 1,169026$$

$$i = 0,169026$$

Wartość tę zaokrąglamy do 16,9%.

Przykład trzeci

Suma pożyczki podjętej w dniu 1 stycznia 1994 wynosi 1000 ECU; spłata pożyczki następuje w dwóch ratach po 600 ECU każda, wpłacanych odpowiednio po roku i po dwóch latach.

Równanie ma następującą postać:

$$1000 = \frac{600}{(1+i)} + \frac{600}{(1+i)^{\frac{730}{365}}} = \frac{600}{1+i} + \frac{600}{(1+i)^2}$$

Równanie to rozwiązujemy algebraicznie i otrzymujemy wynik $i = 0,1306623$, który zaokrąglamy do 13,1% (lub do 13,07%, jeśli preferowane jest zachowanie dokładności do dwóch miejsc po przecinku).

Przykład czwarty

Suma pożyczki podjętej w dniu 1 stycznia 1994 wynosi $S = 1000$ ECU, a kwota do spłacenia przez pożyczkobiorcę wynosi:

Po 3 miesiącach (0,25 roku/90 dni):	272 ECU	
Po 6 miesiącach (0,5 roku/181 dni):	272 ECU	
Po 12 miesiącach (1 rok/365 dni):	<u>544 ECU</u>	
Razem:		1 088 ECU

Równanie ma następującą postać:

$$1000 = \frac{272}{(1+i)^{\frac{90}{365}}} + \frac{272}{(1+i)^{\frac{181}{365}}} + \frac{544}{(1+i)^{\frac{365}{365}}}$$

W równaniu tym możliwe jest obliczenie i za pomocą kolejnych przybliżeń, które można zaprogramować na kalkulatorze kieszonkowym.

Otrzymujemy wynik $i = 0,13226$, który zaokrąglamy do 13,2 % (lub do 13,23 %, jeśli preferowane jest zachowanie dokładności do dwóch miejsc po przecinku).

B. OBLICZANIE ROCZNEJ STOPY PROCENTOWEJ NA PODSTAWIE ROKU ZWYKŁEGO (1 ROK = 365 DNI LUB 365, 25 DNI, 52 TYGODNIE LUB 12 RÓWNYCH MIESIĘCY)

Przykład pierwszy

Suma pożyczki: $S = 1000$ ECU.

Splata pożyczki następuje w jednej racie w wysokości 1200 ECU po 1,5 roku (tj. po $1,5 \times 365 = 547$ dniach, $1,5 \times 365,25 = 547,875$ dniach, $1,5 \times 366 = 549$ dniach, $1,5 \times 12 = 18$ miesiącach lub $1,5 \times 52 = 78$ tygodniach) od daty pożyczki.

Równanie ma następującą postać:

$$1000 = \frac{1200}{(1+i)^{\frac{547,5}{365}}} = \frac{1200}{(1+i)^{\frac{547,875}{365,25}}} = \frac{1200}{(1+i)^{\frac{18}{12}}} = \frac{1200}{(1+i)^{\frac{78}{52}}}$$

lub:

$$(1+i)^{1,5} = 1,2$$

$$1+i = 1,129243$$

$$i = 0,129243$$

Wartość tę zaokrąglamy do 12,9 % (lub do 12,92 %, jeśli preferowane jest zachowanie dokładności do dwóch miejsc po przecinku).

Przykład drugi

Suma pożyczki wynosi $S = 1000$ ECU, ale kredytodawca zatrzymuje 50 ECU z tytułu wydatków administracyjnych, tak więc w rzeczywistości pożyczka wynosi 950 ECU; splata pożyczki w wysokości 1200 ECU następuje, podobnie jak w pierwszym przykładzie, 1,5 roku od daty pożyczki.

Równanie ma następującą postać:

$$950 = \frac{1200}{(1+i)^{\frac{547,5}{365}}} = \frac{1200}{(1+i)^{\frac{547,875}{365,25}}} = \frac{1200}{(1+i)^{\frac{18}{12}}} = \frac{1200}{(1+i)^{\frac{78}{52}}}$$

lub:

$$(1+i)^{1,5} = 1\ 200/950 = 1,263157$$

$$1+i = 1,168526$$

$$i = 0,168526$$

Wartość tę zaokrąglamy do 16,9 % (lub do 16,85 %, jeśli preferowane jest zachowanie dokładności do dwóch miejsc po przecinku).

Przykład trzeci

Suma pożyczki wynosi 1000 ECU; spłata pożyczki następuje w dwóch ratach po 600 ECU każda, wpłacanych odpowiednio po roku i po dwóch latach.

Równanie ma następującą postać:

$$\begin{aligned}
 1000 &= \frac{600}{(1+i)^{\frac{365}{12}}} + \frac{600}{(1+i)^{\frac{730}{12}}} = \frac{600}{(1+i)^{\frac{365,25}{12}}} + \frac{600}{(1+i)^{\frac{730,5}{12}}} \\
 &= \frac{600}{(1+i)^{12}} + \frac{600}{(1+i)^{24}} = \frac{600}{(1+i)^{12}} + \frac{600}{(1+i)^{24}} \\
 &= \frac{600}{(1+i)^1} + \frac{600}{(1+i)^2}
 \end{aligned}$$

Równanie to rozwiązujemy algebraicznie i otrzymujemy wynik $i = 0,13066$, który zaokrąglamy do 13,1 % (lub do 13,07 %, jeśli preferowane jest zachowanie dokładności do dwóch miejsc po przecinku).

Przykład czwarty

Suma pożyczki wynosi $S = 1000$ ECU, a kwota do spłacenia przez pożyczkobiorcę wynosi:

Po 3 miesiącach

(0,25 roku/13 tygodni/91,25 dnia/91,3125 dnia): 272 ECU

Po 6 miesiącach

(0,5 roku/26 tygodni/182,5 dnia/182,625 dnia): 272 ECU

Po 12 miesiącach

(1 rok/52 tygodnie/365 dni/365,25 dnia): 544 ECU

Razem:

1 088 ECU

Równanie ma następującą postać:

$$\begin{aligned}
 1000 &= \frac{272}{(1+i)^{\frac{91,25}{365}}} + \frac{272}{(1+i)^{\frac{182,5}{365}}} + \frac{544}{(1+i)^{\frac{365}{365}}} \\
 &= \frac{272}{(1+i)^{\frac{91,3125}{365,25}}} + \frac{272}{(1+i)^{\frac{182,625}{365,25}}} + \frac{544}{(1+i)^{\frac{365,25}{365,25}}}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
&= \frac{272}{(1+i)^{\frac{3}{12}}} + \frac{272}{(1+i)^{\frac{6}{12}}} + \frac{544}{(1+i)^{\frac{12}{12}}} \\
&= \frac{272}{(1+i)^{\frac{13}{52}}} + \frac{272}{(1+i)^{\frac{26}{52}}} + \frac{544}{(1+i)^{\frac{52}{52}}} \\
&= \frac{272}{(1+i)^{0,25}} + \frac{272}{(1+i)^{0,5}} + \frac{544}{(1+i)^1}
\end{aligned}$$

W równaniu tym możliwe jest obliczenie i za pomocą kolejnych przybliżeń, które można zaprogramować na kalkulatorze kieszonkowym.

Otrzymujemy wynik $i = 0,13185$, który zaokrąglamy do 13,2 % (lub do 13,19 %, jeśli preferowane jest zachowanie dokładności do dwóch miejsc po przecinku).

DYREKTYWA RADY**z 22 lutego 1990 r.****zmieniająca dyrektywę 87/102/EWG w sprawie dostosowania ustaw, rozporządzeń i przepisów administracyjnych państw członkowskich dotyczących kredytów konsumenckich****90/88/EWG**

RADA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą, a w szczególności zaś jego art. 100a,

uwzględniając wniosek Komisji¹,

we współpracy z Parlamentem Europejskim²,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno Społecznego³

a także mając na uwadze, co następuje:

art. 5 dyrektywy Rady 87/102/EWG⁴ stanowi o wprowadzeniu wspólnotowej metody lub metod obliczania efektywnej rocznej stopy oprocentowania kredytu konsumenckiego;

w celu popierania stworzenia i funkcjonowania rynku wewnętrznego oraz zapewnienia konsumentom wysokiego poziomu ochrony, należy stosować jedną metodę obliczania wspomnianej efektywnej rocznej stopy oprocentowania w całej Wspólnocie;

z uwagi na wprowadzenie takiej metody oraz zgodnie z definicją całkowitego kosztu kredytu konsumenckiego należy opracować jeden wzór matematyczny do obliczania efektywnej rocznej stopy oprocentowania oraz określić składniki kosztu kredytu, które powinny być uwzględnione przy obliczaniu poprzez wskazanie kosztów, które nie mogą być wzięte pod uwagę;

w okresie przejściowym, państwa członkowskie, które do daty ogłoszenia niniejszej dyrektywy stosować będą przepisy, które zezwalają na użycie innego wzoru matematycznego do obliczania efektywnej rocznej stopy oprocentowania, mogą nadal stosować te przepisy;

przed wygaśnięciem okresu przejściowego i w świetle zdobytego doświadczenia, na podstawie wniosku Komisji, Rada podejmie decyzję, która umożliwi zastosowanie jednego wzoru matematycznego dla Wspólnoty;

---

¹ Dz.U. WE nr C 155, z 14.06.1988, str.10.

² Dz.U. WE nr C 96, z 17.04.1989, str.87 oraz Dz.U. WE nr C 291, z 20.11.1989, str.50.

³ Dz.U. WE nr C 337, z 31.12.1988, str.

⁴ Dz.U. WE nr L 42, z 12.02.1987, str.48.

jest požądane, aby wszędzie tam, gdzie jest to konieczne, przyjąć pewne hipotezy dla celów obliczania efektywnej rocznej stopy oprocentowania;

z powodu szczególnej natury pożyczek, dla których zabezpieczenie stanowi hipoteka na nieruchomości, požądane jest, aby takie kredyty były nadal częściowo wyłączone z zakresu niniejszej dyrektywy;

informacja, która musi być przekazana konsumentowi w umowie pisemnej, powinna być rozszerzona,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

Dyrektywa 87/102/EWG otrzymuje następujące brzmienie:

1. W art. 1 ust. 2, lit. d) oraz e) otrzymają następujące brzmienie:

d) "całkowity koszt kredytu konsumentckiego" oznacza wszystkie koszty włącznie z odsetkami i innymi opłatami, które konsument musi zapłacić za kredyt.

e) "efektywna roczna stopa oprocentowania" oznacza całkowity koszt kredytu konsumentckiego, wyrażony jako roczny procent kwoty udzielonego kredytu, obliczony zgodnie z art. 1a".

2. Dodany zostaje następujący artykuł:

„Artykuł 1a

1. a) Efektywna roczna stopa oprocentowania, która będzie równoważna, w stosunku rocznym, obecnej wartości wszystkich zobowiązań (pożyczki, spłaty i opłaty), przyszłych bądź istniejących, uzgodnionych pomiędzy kredytodawcą i kredytobiorcą, będzie obliczana zgodnie ze wzorem matematycznym podanym w zał. II.

b) Cztery przykłady metody obliczania zostały podane w zał. III w formie ilustracji.

2. Do celów obliczenia efektywnej rocznej stopy oprocentowania, określony zostanie "całkowity koszt kredytu konsumentckiego" zgodnie z definicją w art. 1 ust. 2 lit. d), z wyjątkiem następujących opłat:

i) opłaty płacone przez konsumenta za niestosowanie się do swoich zobowiązań podanych w umowie kredytowej;

ii) opłaty inne niż cena zakupu, które przy zakupie towarów lub usług, konsument jest zobowiązany uiścić bez względu na to, czy transakcja opłacana jest gotówką czy w formie kredytu;

iii) opłaty za dokonywanie przelewów oraz opłaty za prowadzenie konta przeznaczonego do otrzymywania płatności na rzecz spłaty kredytu, spłacania odsetek i innych opłat, z wyjątkiem

tych, przy których konsument nie posiada odpowiedniej możliwości wyboru i tam gdzie opłaty są nadzwyczaj wysokie; przepis ten nie będzie jednak stosowany w odniesieniu do opłat związanych ze ściąganiem takich spłat lub płatności, bez względu na to, czy będzie się to odbywać gotówką czy w inny sposób;

iv) opłaty członkowskie w stowarzyszeniach lub grupach i wynikające z umów niezależnych od umowy kredytowej, mimo że takie opłaty członkowskie mają wpływ na warunki kredytu;

v) opłaty za ubezpieczenie lub gwarancje; włącza się w to jednak opłaty przeznaczone na zapewnienie płatności kredytodawcy w przypadku śmierci, inwalidztwa, choroby lub bezrobocia konsumenta, w sumie równej lub niższej od całkowitej kwoty kredytu włącznie z odpowiednimi odsetkami i innymi opłatami, które muszą być nałożone przez kredytodawcę jako warunek do udzielenia kredytu.

3.

a) Tam, gdzie transakcja kredytowa, o której mowa w niniejszej dyrektywie, podlega przepisom prawa krajowego obowiązującego w dniu 1 marca 1990 r., które nakłada maksymalne limity efektywnej rocznej stopy oprocentowania przy opłatach za takie transakcje, oraz tam, gdzie takie przepisy zezwalają, aby normalne koszty, inne niż koszty opisane w ust. 2 lit. i)-v) nie mieściły się w takich maksymalnych limitach, państwa członkowskie mogą, wyłącznie w odniesieniu do takich transakcji, nie brać pod uwagę wyżej wymienionych kosztów przy obliczaniu efektywnej rocznej stopy procentowej opłat, według tego, co podano w niniejszej dyrektywie, pod warunkiem że istnieje wymóg, w przypadkach omówionych w art. 3 oraz w umowie kredytowej, że konsument musi być poinformowany o kwocie i jej włączeniu do mających mieć miejsce płatności.

b) Państwa członkowskie nie będą już mogły stosować postanowień lit. a) od dnia wejścia w życie jednego wzoru matematycznego do obliczania efektywnej rocznej stopy oprocentowania w ramach Wspólnoty, zgodnie z postanowieniami ust. 5 lit. c).

4.

a) Efektywna roczna stopa oprocentowania będzie obliczana z chwilą zawierania umowy kredytowej, nie naruszając postanowień art. 3 dotyczącego reklamy i ofert specjalnych.

b) Obliczanie będzie przeprowadzane z założeniem, że umowa kredytowa ważna będzie przez uzgodniony okres czasu oraz, że kredytodawca i konsument wypełnią swoje zobowiązania wynikające z warunków w uzgodnionym okresie.

5.

a) Jako środek stosowany przejściowo, nie naruszając postanowień ust. 1 lit. a), państwa członkowskie, które przed 1 marca 1990 r. stosowały przepisy prawne pozwalające na używanie do obliczania efektywnej rocznej stopy procentowej innego wzoru matematycznego niż wzór podany w zał. II, mogą stosować taki wzór na swoim obszarze przez okres 3 lat począwszy od dnia 1 stycznia 1993 r.

Państwa członkowskie podejmą odpowiednie kroki, aby zapewnić stosowanie na swoich terytoriach jednego wzoru matematycznego do obliczania efektywnej rocznej stopy oprocentowania.

b) Sześć miesięcy przed wygaśnięciem terminu podanego w lit. a), Komisja przedstawi Radzie raport, któremu towarzyszyć będzie wniosek umożliwiający, w świetle doświadczenia, zastosowanie jednego wzoru matematycznego we Wspólnocie do obliczania efektywnej rocznej stopy oprocentowania.

c) Działając kwalifikowaną większością głosów na wniosek Komisji, Rada podejmie decyzję przed dniem 1 stycznia 1996 r.

6. W przypadku umów kredytowych zawierających postanowienia dopuszczające zmiany stopy procentowej, odsetek oraz kwoty lub poziomu innych opłat zawartych w efektywnej rocznej stopie oprocentowania, ale nie możliwych do określenia w chwili obliczania stopy procentowej, efektywna roczna stopa oprocentowania będzie obliczana przy założeniu, że odsetki i inne opłaty pozostaną niezmienione i będą stosowane do końca umowy kredytowej.

7. Tam gdzie to konieczne, można przyjąć następujące założenia przy obliczaniu efektywnej rocznej stopy oprocentowania:

- jeżeli umowa nie określa limitu kredytu, kwota udzielonego kredytu będzie równa kwocie ustalonej przez odpowiednie państwo członkowskie, nie przekraczając kwoty będącej odpowiednikiem 2000 ECU;
- jeżeli nie istnieje ustalony harmonogram spłat i nie można go wywnioskować z warunków umowy oraz spłaty udzielonego kredytu, okres trwania takiego kredytu będzie z założenia przyjmowany jako okres jednego roku;
- o ile nie zostanie określone inaczej, tam gdzie umowa przewiduje więcej niż jedną datę spłaty, kredyt będzie udostępniony i spłaty będą dokonywane w najszybszym możliwym terminie podanym w umowie.”

3. W art. 2, ust. 3 otrzymuje następujące brzmienie:

„3. Postanowienia art. 1a i art. 4-12 nie stosują się do umów kredytowych lub umów stanowiących przyrzeczenie udzielania kredytu, zabezpieczanych hipoteką na nieruchomości, o ile nie zostały one już wyłączone z zakresu niniejszej dyrektywy na podstawie ust. 1 lit.a).”

4. Do art. 4 ust. 2 dodaje się następujące podpunkty:

- „c) stwierdzenie kwot, ilości i częstotliwości lub dat spłat, jakich konsument musi dokonać w celu spłacenia kredytu, jak również spłaty odsetek i innych należności; całkowita kwota tych spłat powinna również być wskazana tam, gdzie jest to możliwe;
- d) stwierdzenie pozycji kosztowych, o których mowa w art. 1a ust. 2, z wyjątkiem kosztów związanych z niedotrzymaniem zobowiązań kontraktowych, które nie były zawarte w obliczeniu efektywnej rocznej stopy oprocentowania, ale które muszą być zapłacone przez konsumenta w danych okolicznościach, razem ze stwierdzeniem podającym takie okoliczności. Tam gdzie dokładna kwota takich pozycji jest znana, suma powinna być

wskazana; jeżeli tak nie jest, albo metoda obliczeń albo jak najdokładniejszy szacunek powinny również być podane tam, gdzie to możliwe.”

5. Art. 5 zostaje skreślony.

6. Załącznik zostaje zmieniony zał. I, a do ust. 1 zostaje dodany następujący podpunkt:

„ix) zobowiązanie konsumenta do oszczędzania pewnej kwoty pieniędzy, które muszą być wpłacane na specjalny rachunek.”

7. Dodaje się zał. II i III.

Artykuł 2

1. Państwa członkowskie podejmą wszelkie środki niezbędne do wdrożenia niniejszej dyrektywy nie później niż do dnia 31 grudnia 1993 r. i niezwłocznie powiadomią o tym Komisję.

2. Państwa członkowskie przekażą Komisji teksty podstawowych przepisów prawa krajowego, przyjętych na podstawie niniejszej dyrektywy.

Artykuł 3

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli, dnia 22 lutego 1990 roku.

W imieniu Rady
D.J. O'MALLEY
Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK**„ZAŁĄCZNIK II****PODSTAWOWE RÓWNANIE WYRAŻAJĄCE RÓWNOWAŻNOŚĆ POŻYCZONYCH KWOT ZE SPŁATAMI I OBCIĄŻENIAMI**

$$\begin{array}{ll} K = m & K' = m' \\ \sum \text{---} = \sum \text{---} & \\ K = 1 & K' = 1 \end{array}$$

ZNACZENIE LITER I SYMBOLI:

- K numer kolejnej wypłaty
- K' numer kolejnej spłaty kredytu lub zapłaty obciążenia
- A_K kwota kolejnej wypłaty (K)
- $A'_{K'}$ kwota kolejnej spłaty (K')
- Σ suma
- m numer ostatniej wypłaty
- m' numer ostatniej spłaty lub zapłaty obciążenia
- t_K okres czasu wyrażony w latach i ułamkach lat pomiędzy datą pierwszej wypłaty i kolejnych wypłat od 2 do m
- $t_{K'}$ okres czasu wyrażony w latach i ułamkach lat pomiędzy datą pierwszej wypłaty i datami spłat lub zapłat obciążeń od 1 do m'
- i stopa procentowa, która może być obliczona (metodą algebraiczną poprzez kolejne przybliżenia lub przez program komputerowy) wtedy gdy inne warunki równania wynikają z umowy lub z innych źródeł.

Uwagi

- a) Kwoty wypłacane przez obie strony w różnych momentach niekoniecznie muszą być równe i niekoniecznie muszą być wpłacane w równych odstępach czasu.
- b) Datą początkową będzie data pierwszej pożyczki.

c) Odstępy czasu pomiędzy datami używanymi w obliczeniach wyrażane będą w latach lub w ułamkach roku

*ZAŁĄCZNIK III***PRZYKŁADY OBLICZEŃ****Przykład pierwszy**

Suma pożyczona $S = 1\ 000$ ECU

Spłacana jest w drodze jednej płatności $1\ 200$ ECU dokonanej po 18 miesiącach tj. półtora (1,5) roku od daty udzielenia pożyczki.

Równanie wygląda następująco:

$$1000 = \frac{1200}{(1+i)^{1,5}}$$

lub zamiennie w mianowniku:

$$\begin{aligned}(1+i)^{1,5} &= 1,2 \\ 1+i &= 1,129243 \\ i &= 0,129243\end{aligned}$$

Kwota ta będzie zaokrąglona w dół do 12,9% lub 12,92 % w zależności od tego, czy państwo lub zwyczajowa praktyka dopuszcza, aby procent był zaokrąglany do pierwszego lub drugiego miejsca po przecinku.

Przykład drugi

Suma uzgodniona wynosi $S = 1000$ ECU, ale kredytodawca zatrzymuje 50 ECU na wydatki administracyjne i informacyjne, więc pożyczka w rzeczywistości wynosi 950 ECU; spłata 1 200 ECU, tak jak w przykładzie pierwszym, jest dokonywana po 18 miesiącach od daty udzielenia pożyczki.

Równanie wygląda następująco:

$$950 = \frac{1200}{(1+i)^{1,5}}$$

lub zamiennie w mianowniku:

$$(1+i) = \frac{1200}{950} = 1,263157$$

$$1+i = 1,16851$$

$$i = 0,16851 \text{ w zaokrągleniu do } 16,9\% \text{ lub } 16,85\%.$$

Przykład trzeci

Pożyczona kwota w wysokości 1 000 ECU jest spłacana w dwóch ratach po 600 ECU każda, odpowiednio po roku i po dwóch latach.

Równanie wygląda następująco:

$$1\ 000 = \frac{600}{1+i} + \frac{600}{(1+i)^2}$$

Jest ono rozwiązywane algebraicznie i daje wynik $i = 0,1306623$ z zaokrągleniem do 13,1% lub 13,07%.

Przykład czwarty

Pożyczona kwota wynosi 1 000 ECU i będzie spłacana w następujący sposób:

po trzech miesiącach (0,25 roku)	272 ECU
po sześciu miesiącach (0,5 roku)	272 ECU
po dwunastu miesiącach (1 rok)	544 ECU

Razem 1088 ECU

Równanie wygląda następująco:

$$1\ 000 = \frac{272}{(1+i)^{0,25}} + \frac{272}{(1+i)^{0,5}} + \frac{544}{1+i}$$

Równanie to umożliwia obliczenie stopy procentowej „i” metodą kolejnych przybliżeń, do czego może być wykorzystany komputer.

Wynik: $i=0,1321$ w zaokrągleniu do 13,2% lub 13,21%.”